

Priložna mesečna
25 Din, za izo-
meto 40 Din — ne-
deljska izdaja — ne-
deljska izdaja 96 Din, za
izmeto 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

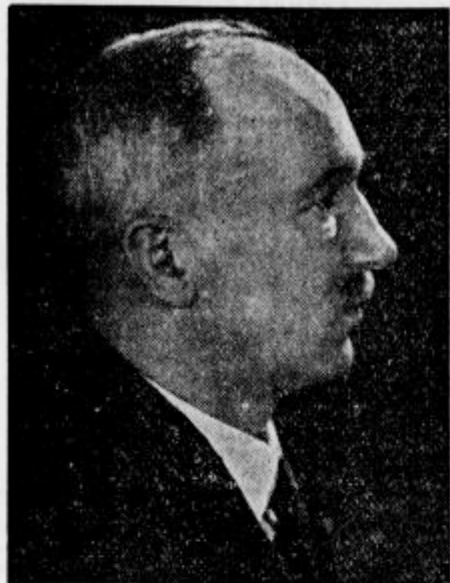
Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2994, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan s jutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ček. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerat
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

SCLOVENECC

Bratska Českoslovaška ima svojega novega predsednika. Niso se torej uresničile namigovanja gotovega nemškega tiska, da je bila z odstopom ustanovitelja države Masaryka otvorjena nevarna notranjopolitična kriza. Niso se izpolnile pritajene želje nekaterih, da bodo volitve novega državnega predsednika dale povod za notranji razkol, ki naj bi državno skupnost zrahljal in povzročil, da bi Českoslovaška postala manj odprta proti pretresljajem, ki naj bi prišli od zunaj ob izračunem času. Českoslovaški narod, svobodoljubni kakor je, in naravnost ljubezen na svoje demokratične svoboščine, je ob tem, zanj zares usodnem trenutku, zopet pokazal, kako velik je že, kako dosegel in zre. Demokracija zanj ni anarhija. Svobodoljubje pri njem ni strankarskopoliitična trma. Demokracija mu je iskrena ljubezen do domovine in do državne skupnosti, ki ji vsak poedini državljani in vsaka politična skupina podredi svoje manjše in ožje interese, da bo ona močna in utrjena lažje branila svoboščine, ki so zapisane v ustavi republike. Vrhovni čuvár ustave, to je predsednik republike, mora biti oborožen z zaupanjem vsega naroda, če naj učinkovito varuje zakonitost v državnem življenju in svoboščine vseh državljanov.

Posebno pozornost zasluži pri predsedniških volitvah stališče, ki so ga zavzeli katoličani, oziroma stranke, v katerih so politično organizirani. Dr. Edvard Beneš, ki ga je priporočil odhajajoči Masaryk za svojega naslednika, ki ga je českoslovaško ljudstvo samo prej nekako instinktivno smatralo za bodočega predsednika in ki je v njem svetovna javnost že zdavnaj gledala bodočega porlavarja českoslovaške države, je bil od nekaterih političnih intriganov, ki bivajo v sosedni državi, zaznamovan kot kandidat socialistov in levice. Nemško časopisje iz rajha je v debelih napisih izražalo svoje začudenje, da se nahaja msgr. Šramek, voditelj českoslovaških katoličanov v družbi s komunisti, ko podpira kandidata dr. Beneša. Komu naj oddajo svoje glasove? Tako se je glasilo težko vprašanje vesti, ki so bili pred njega postavljene. Niti trenutek niso oklevali in oba, msgr. Šramek kot politični vodja katoličanov, ter Jurij Růček kot predsednik Katoliške akcije, sta v javnih izjavah jasno povedala, zakaj so se katoliške stranke brez nadaljnega odločile za Edvarda Beneša.

»Dolga leta je z nami delal« piše Jurij Růček v »Lidovih Listyeh«, in v tem dolgem razdobju smo poznali v dr. Benešu samo lojalnega moža. Vedno je bil do skrajnosti nepristranski, vedno spravljiv. Morda bomo v kratkem imeli priložnost, da objavimo nekaj zgodovinskih dokumentov iz zadnjih 10 let, ki bodo pokazali, da smo katoličani v njem imeli vedno lojalnega partnerja. Naša javnost se ne ve vsega, kako je prišlo do zadnjega tako posrečenega sporazuma s sv. stolico in čigar je največja zasluga, da je sploh bil mogoč. V njegovih rokah je ležala nešteto možnost, da požene českoslovaško državo proti Cerkvi, ali da omogoči prijateljsko sodelovanje med obema. On se je vedno odločil za Cerkve, nikdar proti njej. Kolikokrat se je dr. Beneš v mednarodnih pogajanjih, ko so izvajali silen pritisk na njega, z vso odločnostjo angažiral za interese katoličanov in katoliške cerkve. Kolikokrat se je močito zastaval za želje nas katoličanov in naše katoliške cerkve. O tem se bo še pisalo a že zdaj katoličani lahko rečemo, da bomo delali v svojo korist, če mu plačamo zvestobo za zvestobo.

»Ni res, da bi bil dr. Beneš kandidat levice in socialistov,« izjavlja msgr. Šramek, »njega postavlja za kandidata splošna državna skup-

Beneš — Masarykov naslednik

S 340 glasovi od 450 volilcev je bil dr. Beneš izvoljen za predsednika českoslovaške republike — Velikansko navdušenje med vsem narodom

nost. On že ni več mož levice, ampak je postal z vsem svojim delovanjem pravi tip nadstrankarskega državnika, torej kandidata državnih in narodnih interesov. Prav je tudi, da si českoslovaški katoličani zaželimo za predsednika naše države tistega moža, ki ga je petdeset narodov v Zvezi narodov izbralo za svojega. Ljudska stranka bo glasovala za njega, ker nam dvajset let njegovega javnega delovanja jamči, da bo tudi kot predsednik vestno branil interese katoliške cerkve v naši državi.

Katoličani so se torej brez oklevanja odločili, da s svojimi glasovi podprejo »moža, ki jih nikoli ni prevaril,« in to tem rajši, ker vedo, da je dr. Beneš demokrat vreden Masaryka. In da bo samo demokracija na českoslovaškem čuvala katolicizem pred preizkušnjami, kot so jih doživeli ali jih še doživljajo drugi, kjer je demokracijo izpodrinila tiranija osebnih »führerjev« in malikovanje nacionalnega napuha.

Proti dr. Benešu so glasovali, kot pravijo vesti, samo poslanci in senatorji nemške nacionalne stranke, ki jo vodi veleladni učitelj Henlein. To tudi ni nikako razočaranje za nobene. Ta skupina ljudi, ki jim je vrgla uzo v usta stranka, ki ima svoj sedež izven mej českoslovaške države in ki ji je obstoj neodvisne Českoslovaške največja ovira za njen pohod, o katerem sanja že deset let, je v svojo škodo

glasovala proti kandidatu, ki je postal simbol demokracije in državne skupnosti. Dr. Beneš je imel zadoščenje, da je zbral okrog sebe zares vse, kar hoče biti tvorno v osvobodjeni državi in kar je tudi zadosti močno, da bo v kalu zatrla vsak poskus rahljanja državne celine in državnega občestva. Kdor si je izbral svoje mesto izven tega kroga, ni nagajal ne novemu predsedniku, ne českoslovaški državi, ampak samemu sebi.

Izvolitev dr. Beneša za novega predsednika českoslovaške republike je bil akt, ki je trajal samo nekaj minut. Tako jaseen si je bil českoslovaški narod svojega cilja in tako svest svojih državljanskih dolžnosti. Senat in parlament štejeta skupno 450 članov. Od teh jih je v vladni stranki 248, v opoziciji pa 202. Novi predsednik je že pri prvem glasovanju, kot v nekem vse ovire podirajočem valu patriotičnih čustev, zbral od vseh oddanih glasov 340, mnogo več, kot dvetretjinsko večino, ki jo zahteva ustava za izvolitev predsednika. Zanj ni glasovala samo vladna večina, tudi opozicija, ki ni hotela voliti po svojih strankarskih vidikih, marveč po merilih državnih potreb, je dala skoraj 100 glasov, 76 glasovnic pa je bilo praznih, ker tudi prazni volivci niso imeli srca, da bi glasovali proti kandidatu, ki si ga je želel ves narod, ki ga država potrebuje in ki ga je

odhajajoči osvoboditelj naroda želel za svojega naslednika.

Novi predsednik Českoslovaške je naš stari prijatelj in stari znanec. Lahko rečemo, da pri nas ni nič manj popularen, kot pri bratskem narodu. Skrbeč za dobrobit in ugled svoje države, je v okviru Male zveze imel pred očmi tudi naše potrebe in skupno z našimi državniki branil naše interese, ki tvorijo največ po njegovi zaslugi s českoslovaškimi tisto veliko politično enoto, ki ji je poverjena v Evropi naloga, da varuje red v Podonavju.

Veseli, da so predsedniške volitve postale na čelo Českoslovaške moža, ki nas pozna, ker je nešteto krat bival med nami, ki nas spoštuje, ker mu je znana naša zgodovina in naša žilava kulturna tvornost, bo po vsej Jugoslaviji in posebej v Sloveniji iskreno in toplo. Prijateljstvo bo trajalo dalje, se bo še bolj poglobilo v teku bodočih let. Saj ne bo zapisano v diplomatskih aktih, ampak bo živelo v živem srcu našega naroda in v živem srcu državnika, ki ga je hvalen narod postavil za svojega vrhovnega voditelja.

Prav od srca nam prihajajo čestitke, ki jih v imenu slovenskega naroda pošiljamo novemu predsedniku v trenutku, ko ga obdaja toplo navdušenje bratskega naroda, ki je modro izbral in prav izbral.

340 proti 100

Praga, 18. dec. c. Ob pol 11 dopoldne se je sestalo narodno predstavništvo k svečani seji v Vladislavi dvorani, da izvoli novega predsednika republike. Predsedstvo obeh zbornic je zavzelo predsedstvo seje na zvišeni estradi, pred estrado pa je sedela celokupna vlada. Poslanci in senatorji so bili skoraj da polnoštevilno zbrani. Od 450 volilnih upravičencev jih je prišlo 440. Predsednik seje Malypetr je najprej prečital odstopno izjavo T. G. Masaryka, nakar je imel daljši poslovinli govor od odstopivšega predsednika, povečujoč njegove velike vrline.

Okoli gradu se je zbrala velika množica občinstva. Prišle so delegacije vseh narodnih in prosvetnih organizacij v svojih uniformah in pa s svojimi zastavami. Pred vhom v grad je bila uvrščena častna četa pehotnega polka št. 5, ki nosi Masarykovo ime.

340 glasov za Beneša

Nekaj minut pred enajsto je predsednik Malypetr izjavil, da je na dnevnem redu volitev predsednika republike. Parlamentarni skrutinatorji so takoj začeli pobirati bele kувerte z glasovi med senatorji in poslanci. Glasovi so bili hitro zbrani in ob 11.20 se je predsednik Malypetr vrnil v dvorano z izidom. Napetost je bila na višku, ko je prečital sledeči izid. Oddanih glasov je bilo 440. Od teh je dobil dr. Beneš 340 glasov, 76 glasovnic je bilo praznih in 24 glasovnic je bilo oddanih na ime dr. Nemeca. Vsi navzoči so sprejeli izid glasovanja s ploskanjem.

Častna četa, grmenje topov...

Nad gradom je takoj zavihrala predsedniška zastava, istočasno pa so jo umaknili s palače predsedstva vlade. Častna četa je zavrela položaj mirno in v daljavi je zagrmelo 24 topovskih strelcov. V dvorani pa se je vlada takoj umaknila s predsedstvom obeh zbornic v stransko dvorano, kjer je bil sestavljen protokol in pa besedilo prisage. Takoj nato sta se predsednik predsedništva in pa predsednik vlade odpeljala v zunanje ministrstvo, da sporočita dr. Benešu, da je izvoljen za predsednika republike. Dr. Beneš se je takoj odpeljal v grad v Vladislavo dvorano. Ko je vstopil v dvorano so vsi navzoči vstali in pozdravili s ploskanjem novega predsednika. Dr. Beneš je takoj prisegel na besedilo ustave. Takoj nato je nad dvorano zavihrala zastava predsedstva republike.

Prisrčni prizori iz Prage do Lanya

Takoj nato se je dr. Beneš podal v reprezentančne prostore gradu, kjer je sprejel člane predsedstvene pisarne. Takoj nato se je v spremstvu svoje soproge odpeljal v grad Lany. Preje je še obšel častno četo pred gradom.

Koder se je dr. Beneš vozil, ga je ljudstvo navdušeno pozdravljalo. Takoj so izšle posebne iz-

daje listov in v vseh izložbah so takoj razstavili slike novega predsednika. V vsej Pragi je zavladalo slavnostno razpoloženje in vojaške godbe koncentrirajo na vseh večjih trgih.

Masaryk je dr. Beneša sprejel z velikim veseljem. Najprej ga je poljubil in nato njemu in njegovi soprogi iskreno čestital. Vesti o veseljem sprejemu izida volitev prihajajo povsod iz države. Poysod je danes praznik in listi izdajajo svoje izjave v slavnostnih oblikah.

Nova vlada

Predsednik vlade je v skladu z določili ustave in običaji takoj predal demisijsko cele vlade. Dr. Beneš je demisijsko sprejel in zaprosil vlado, naj še dalje vodi posle. Popoldne je dr. Beneš sprejel Hodžo in mu poveril mandat za sestavo nove vlade. Dr. Hodža je takoj predložil listo stare vlade. Edina sprememba je nastala v zasedbi zunanjega ministrstva. Zunanje ministrstvo je prevzel predsednik vlade dr. Milan Hodža.

Benešev življenjepis

Dr. Edvard Beneš se je rodil 28. maja 1884 v Kozlaných pri Kralovicah kot sin malega kmeta. Gimnazijo je dovršil v Pragi ter se po maturi vpisal na filozofično fakulteto, kjer je obiskoval predavanja iz filozofije in sociologije. Že takrat je navezal tesne osebnosti stike z Masarykom. Po enem letu je odšel v Pariz, kjer se je posvetil političnim in sociološkim vedam. Doktorat si je pridobil na univerzi v Dijonu. Iz Pariza je odšel v London, od tam v Berlin, kjer se je dalje časa ustavil. L. 1908 je položil disertacijo tudi v Pragi na filozofični fakulteti. Takoj nato je bil postavljen za profesorja narodnogospodarskih ved na praški trgovski akademiji. 1912 se je habilitiral za univerzo in je začel predavati sociologijo na univerzi ter leto pozneje tudi na tehniški visoki šoli.

Istočasno pa se je udeleževal tudi že politično in sicer v Masarykovi stranki. Objavil je celo vrsto znanstvenih študij o vprašanju narodnosti, o modernem socializmu, o politični vzgoji itd. Ko je l. 1914 Masaryk odpotoval v inozemstvo, je postal Beneš pravi posrednik med njim in med domačimi zarotniki, ki so pozneje dobili ime »mafije«. Koncem 1915 je Beneš tudi sam zapustil domovino in se pridružil Masaryku v Parizu, kjer je takoj postal tajnik českoslovaškega narodnega sveta. Organiziral je po vsem inozemskem tisku sijajno propagando za samostojno čsl. državo ter začel izdajati tudi posebno revijo »La nation tcheque«. Posebno se je posvetil organiziranju českoslovaških kolonij po vsem svetu ter je kmalu

začel pogajanja tudi z zveznimi državami za priznanje neodvisnosti českoslovaške države. Dne 14. oktobra 1918 so zavezniške velesile priznale neodvisnost českoslovaške države ter pravomočnost českoslovaške vlade, ki se je sestavila v Parizu in v kateri je bil Beneš že zunanji minister.

Na mirovni konferenci je dr. Beneš s dr. Kramfem stal na čelu českoslovaške mirovne delegacije in je z velikim uspehom branil zgodovinske meje svoje države ter tudi dosegel, da so bile v mirovnih pogodbah priznane. Koncem septembra se je vrnil v Prago ter postal v novoinovnovani vladi zopet zunanji minister, položaj, ki ga do svoje izvolitve za predsednika republike nikoli več ni odložil. Benešovo delovanje kot zunanji minister je še vsem v živem spominu. Dal je mlad českoslovaški ugled, kot ga ni dosegla nobena druga osvobodena država. Bil je eden najboljših svetovnih diplomatov, ki je poznal temeljito vse mednarodne probleme ter bil prijatelj z vsemi mednarodnimi osebnostmi. Organizacija Male zveze je izključno njegovo delo. Zveza narodov se ima predvsem njemu zahvaliti, da je danes to, kar je še. Francija ima v njem najbolj zvestega zaveznika. Razoročitvene konference so imele v dr. Benešu iniciativnega sodelavca. Zastopnik razmeroma male države, kot je dejansko bil, je dosegel v mednarodnem življenju ugled in spoštovanje, ki so se mu klanjali brez razlike tudi zastopniki največjih velesil. Pri njem se res lahko reče, da je duh sijajno zmagal nad vsemi predsodki. Njegovo zadnje delo je bilo, da je pritegnil sovjetsko Rusijo v aktivno delovanje v Evropi.

Poleg svojih državnih poslov pa Beneš ni zanemarjal svoje vede. Napisal je celo vrsto knjig, ki so izšle v vseh jezikih, nešteto dolgih razprav, ki so bile napisane v vseh svetovnih revijah. Poročen je z gospo Ano rojeno Vlkovo.

Dr. Anton Hodža, predsednik čsl. vlade

Jugoslavija čestita Benešu

Knez-namestnik

Belgrad, 18. decembra. AA. Besedilo brzajavke Nj. kr. Vis. kneza namestnika novoizvoljenemu predsedniku českoslovaške republike g. Edvardu Benešu:

Njegovi ekscelenci dr. Edvardu Benešu, predsedniku republike, Praga. — Na poročilo o izvolitvi vaše ekscelence za predsednika českoslovaške republike, zvestega prijatelja in iskrenega zaveznika naše države hitim izjaviti Vam svoje najpri- srčneje čestitke in svoje najboljšje želje ter Vam izraziti svojo radost, da bomo nadaljevali naše sodelovanje za udržitve bratskih zvez, ki družijo naši dve državi v prizadevanju za konsolidacijo in ohranitev miru. — Pavle.

Predsednik vlade

Belgrad, 18. dec. AA. Predsednik kraljevske vlade dr. Milan Stojadinović je ob izvolitvi dr.

Edvarda Beneša za predsednika českoslovaške republike poslal tole brzajavko:

Ko stopa Vaša ekscelence na mesto predsednika českoslovaške republike, Vas prosim, da sprejmete v mojem imenu in v imenu kraljevske vlade ter vsega jugoslovaškega naroda izraze najtoplejših čestitk. Naj mi bo dovoljeno pri tej priliki izraziti željo za dolgo življenje in srečo Vaše ekscelence. Želim, da boste v duhu svojega velikega prednika vodili českoslovaško republiko po poti miru in napredka, po poti bratskega sodelovanja, ki je temelj vsega delovanja naših dveh držav. Visoke zasluge Vaše ekscelence ves čas vašega dolgotrajnega delovanja, ki je toliko koristilo mednarodnemu sodelovanju in pomiritev med narodi ter prisrčnemu sodelovanju med Českoslovaško in Jugoslavijo v okviru Male antante, so najdragocenejše poročilo za veliko in srečno bodočnost.

Polk. Velčev pred sodniki

Sofija, 18. decembra. AA. Za davi ob devatih je bil napovedan začetek procesa proti Damjanu Velčevu in tovarišem. Že ob osmih se je zbralo pred vrati šole PTT mnogo tujih in bolgarskih novinarjev. Vse prostor okoli postolja je bil obkrojen s konjeniško in pehotno policijo, ki je dovolila vstop samo osebam s posebnimi dovoljenji.

Ob 8.10 se je prikazal velik avtobus in za njim zaprt avto v spremstvu konjeniške policije. V avtomobilu so bili obtoženci. Šele ko so ti prišli v dvorano, so spustili vanjo tudi novinarje in sorodnike obtožencev.

Ko so vsi zavzeli svoja mesta, je državni tožilec ponovno povzel besedo in izjavil, da po čl. 38 vojaško-sodnega zakona obtožencev ne morejo zagovarjati odvetniki, ki niso rezervni častniki, ker govori ta člen zakona o kršenju discipline in bi takšni odvetniki ne mogli točno presoditi dejanja, ki so ga obtoženci obtoženi. V imenu zagovornikov je tedaj vstal bivši pravosodni minister prof. Jožef Fadenhecht in pobijal navedbe državnega tožilca.

Ob 11.40 se je sodni kolegij umaknil na posvetovanje. Čez 20 minut se je spet vrnil v dvorano

in eden izmed sodnikov je sporočil sklep sodišča, po katerem več odvetnikov, prijavljenih kot zagovorniki, nima pravice, da bi zagovarjali obtožence. Med zavrnjenimi so tudi univ. prof. Benelin, Ganev, Fadenhecht, Hristov in drugi.

Ob 12.20 pripeljejo v dvorano bivšega ravnatelja sofijske policije Vladimirja Načeva, ki se je ponoči vrnil iz tujine. V dvorano sta ga pripeljala dva orožnika s bajoneti na puškah. Ko je podal svoje generalije, je Načev zavzel prostor poleg drugih obtožencev, ki so ga prisrčno sprejeli.

Potem je povzel besedo Ivan Kulev in prečital zahtevo vseh odvetnikov, da se razprava odgodi za nekaj dni, da se bo mogla v tem času obramba reorganizirati, ker ji je sodišče izključilo več odvetnikov.

O 12.30 so začeli klicati priče, ki jih je več ko 70, med njimi so tudi bivši predsednik vlade general Petkov Zlatev, bivši minister Todor Kožuharov, bivši predsednik vlade Aleksander Cankov, bivši minister polkovnik Kulev in general Vikov (bivši bolgarski poslanik v Rimu) in drugi.

Kdo je kriv?

Razumljivo je, če onim, ki so podpisali pohorsko deklaracijo, in prijetna ugotovitev »Slovenec, da največji del odgovornosti za politični nered, ki vlada v Jugoslaviji že sedemnajst let, nosijo jns-politiki iz ljubljanske kazne. Gospodje od »Jutrovega« direktorja to zelo neradi slišajo zagledati, ker je za njihovo najnovejšo taktiko, ki jim veli nastopati na našem političnem odru v slovenskem kostumu, najbolje, če se o njihovem delu v žalostni preteklosti čim manj govori. Zakaj le, če bi slovenski narod poznal, da so krivi globoke politične dekadence, v kateri se nahaja — najgloblje, kar jo je po svojem naravnem preporodu sploh doživljal — takovani demokrati, bi se moglo njihovo voditeljstvo posrečiti, da se izkopljejo iz svoje sedanje onemoglosti zopet na površje. Izkoriščajo ogromne težave, ki jih mora sedanja vlada premagati, preden bo mogoče nanovo graditi boljše bodočnost države, bi se Pohorci z neusmiljeno kritiko razmer, ki jih je ustvaril njihov protislovenski kurz od leta 1918 dalje, zdaj radi postavili v bojno vrsto viteзов za slovenske pravice in zahteve — nas pa naslikali za nekakšno heloto, ki služi belograjskemu centralizmu...

Ta politična igra ni napačno zamišljena, toda časi so preneseni, naš narod pa preveč dozorel, da bi ga take vrste glumništvo moglo še kdaj prevartiti. »Jutro« meni, da se lahko otrese zgodovinske krivde, ki si jo je naprtil s svojim unitarističnim fanatizmom dr. Kramer, s tem, če navaja, v katerih vladah je JNS sedela, v katerih pa ne. »Jutro« namreč pravi, da prevzema odgovornost samo za dobo od 1918 do 1927, ko so radikali sklenili s SLS blejski pakt, pa od 1931 do Jevčičevih volitev. Mi smo sicer tudi s tem zadovoljni, zakaj ravno v letih po ustanovitvi SHS države do »usodepolnega preobrata, ki ga pomeni blejski pakt, torej skoro eno desetletje, ko so se v Belgradu predstavljali za edino resnične in patriotske Jugoslovence dr. Kramerjevi prijatelji, so se napravile tiste osnovne politične napake, predvsem zloglasna centralistična vidovdanska ustava, ki je povzročila kronično bolezen našega državnega političnega organizma in ki so jo naši Jugoslovenci proslavljali z indijanskim vpitjem in navdušenjem. Blejski pakt je bil prvi požarek, kako premagati ta centralistični delirium tremens. Zal je prišel vmes absolutizem, ki je hotel režimski voz izveliči iz ogadenega modvirja s sredstvi, ki so se kmalu izkazala kot popolnoma napačna in so se čisto v smislu nacionalistične ideologije dr. Kramerjevega kroga stopnjevala v ultranitarizem, tako da je dr. Korošec, ki je hotel z največjo samopopravilnostjo pomagati pri radikalnem ločenju naše državne politike, zapustil brod, ki je drvel zdaj s polnimi jadrji v pogubo, kamor ga je gnala nora politika popolnega izenačevanja treh jugo-

slovenskih narodov, ki v praksi ne pomeni pri nas ničesar drugega kakor popolno potlačanje svobodne politične volje enega ali dveh narodov pod diktat in interese tretjega vladajočega. To politiko je vodila slovenske JNS zasledoval od prvega dne, ko se je izvršilo zedinjenje, do danes in jo je zagovarjal takó takrat, ko je bila JNS v vladi, kakor takrat, ko je stala zunaj, z zagrizeno doslednostjo kakšnega srednjeveškega taborita in sektirarja, in jo pridiguje še danes, ko »Jutro« v uvodniku od 18. t. m. piše o enakopravnosti slovenskega, hrvaškega in srbskega imena, vere in črkopisa, kakor da je naš narod vreden samo tega, da se ohrani njegovo ime in njegov črkopis, ne pa on kot narod s svojim jezikom, kulturo in ethosom! Ali je spričo tega še treba iskati dokazov za to, kdo je največ kriv, da so bili Slovenci in Hrvatji potisnjeni na nivo vladanega plemena, ko pa jim JNS še danes načeloma ne prizna tiste narodne enakopravnosti, brez katere dr. Kramerjeva enakopravnost posameznih delov ene države in nacije ne pomeni več ko priskutno prazno frazo za bedake, ki nič ne mislijo.

»Jutro« naj torej odgovori na to, mesto da brska po svojem arhivu, kdaj so jns-vodje sedeli v vladnih foteljih, kdaj pa igrali opozicijo. Bistvo vprašanja ni v tem, kakšno, večinoma pisano in iz najraznorodnejših elementov sestavljeno fizionomijo so imeli naši mnogostevilni režimi, marveč v duhu, ki je nad nami vladal, in ta je bil, izvzemši nekatere redke svetle momente, duh Nietzschejeve morale, da ima močnejši pravico vladati manjšemu in slabemu, ki nima nobene pravice do samoveljave, do lastne narodne ali ljudske individualnosti, do enakopravnosti in enakovredne sodelitve, če se ne odpoje sam sebi in popolnoma priljči vladajočemu. Če »Jutro« navaja ta ali oni slučaj, ko so se izdajale centralistične uredbe do režimov, v katerih ni bilo JNS, ni to noben dokaz, ki bi mogel oslabil naša trditev, zakaj, če se je to kdaj res zgodilo, potem je bilo to čisto v duhu dr. Kramerjevega unitarizma, ki je vladal tudi takrat, ko njegov oče slučajno ni bil navzoč — saj so jns-politiki dobro preskrbeli, da se je ta duh temeljito zajedel v vsa naša državna organizma.

V interesu takó slovenskega ljudstva kakor države bi torej bilo, če bi dr. Kramer in njegovi prijatelji, ki se jim včasih le nekoliko zasveti, da so zidali na zmoti, izprevideli, da je treba unitaristično fantasmagorijsko odkrito in totalno likvidirati ter zidati na realnem življenju v vsej njegovi diferenciranosti. To bi bila potem res slovenska jugoslovanska fronta, ki bi našemu ljudstvu dala vse, česar potrebuje, državi pa tudi, ter bi napravila konec žalostni razcepljenosti Slovencev, ko gre za njihova najvitalnejša eksistenčna vprašanja.

Ženeva čaka na Mussolinija

Neguš: „Čakam na Ženevo“

Ženeva, 18. dec. a. Danes dopoldne se je začelo 80. zasedanje Sveta Zveze narodov. Prva seja se je začela ob 10 dopoldne in je bila tajna. Francija je na tej seji zastopal delegat Muesigli. Seja se je vršila pod predsedstvom argentinskega delegata in je obravnavala položaj Aircev v Iraku. Sestavljena je bila posebna komisija, ki bo urenila finančno plat problema.

Abesinski poslanik v Parizu Valgemarian je dopoldne vložil v tajništvo Zveze narodov note svoje vlade, ki obsega odgovor abesinskega cesarja na pariški sporazum. V tej noti sporoča abesinski cesar, da na predloge angleske in francoske vlade ne more odgovoriti prej, preden Zveza narodov o njih ne pove svoje besede. Zanimivo je pri tem poudariti, da tudi abesinski cesar, praviako kot Mussolini, zavrne vse odgovornosti na nocojšnje odločitve seje Sveta ZN.

Pri otvoritvi seje Sveta ZN je predsednik Sveta ZN imel kratek nagovor, ki je bil posvečen izvolitvi g. dr. Beneša za predsednika češkoslovaške republike. Pozdravil je g. dr. Beneša in poudaril, da je on s svojim delom mnogo pripomogel k triumfu Zveze narodov. Izrazil je upanje, da bo dr. Beneš tudi na svojem novem mestu ostal zvest obornik ženevske ustanove.

Svet Zveze narodov je sestal v večernih urah. Lord Eden je v imenu Anglije izjavil, da angleška vlada ne bo vzdržala pariških predlogov, če jih ne bodo sprejele Italija, Abesinija in Zveza narodov. Ker pa Italija se ni odgovorila na pariške predloge, je svet Zveze narodov sklenil, da bo razpravljal tedaj, ko sporoči Italija svoje stališče.

Mussolini: „Voja proletoarcev“

Rim, 18. decembra. AA. Agencija Stefani poroča: Pri svečani otvoritvi občine Fontinija, pri čemer mu je ljudstvo priredilo navdušen sprejem, je imel predsednik vlade Mussolini govor, v katerem je med drugim poudaril, da se ta slavnostni trenutek dogaja na dan, ki je posebno pomemben za italijanski narod. Mussolini je omenil, da se bo prihodnje leto ustanovila nova naselbina Aprilia, leto dni nato pa spet nova naselbina Demeri. Nato je dejal, da bo to poslednja etapa v velikem boju za vrnitev kulturi ozemlja, ki do zdaj ni bilo primerno za obdelovanje. Reči vam smem, je nadaljeval Mussolini, da ne bi zaman prelivali krvi našega rodu v daljnih barbarških deželah, če ne bi bili gotovi, da bodo ta ozemlja ostala pod našo zastavo. Povedati želim tudi, da je italijanski narod malo znan na svetu, kjer se še zdaj nahajajo ostanki lažne literature o njem. Treba je vedeti, da je Italijan zmožen upreti se blokadi, ki so mu jo velili, da je posebno v svesti si svojih pravic in svoje časti.

Voja, ki smo jo začeli v vzhodni Afriki, je vojna za civilizacijo in osvoboditev. To je vojna

1 Glavobol?
Za 1 DINAR

Aspirin-tableta, pa preneha bolečina. Kot zaščito pred ponaredbami nosi vsaka tableta Aspirina uterjen Bayenov križ.

ASPIRIN

Optič. in registr. zn. B. M. 1928 in 20. VII. 1928

naroda, italijanskega proletarskega naroda. Proti nam je vsata fronta sebičnosti in hinavščine. Zoper to fronto smo začeli boj in ga bomo borili do konca. Narod 40 milijonov se ne da nezakonovano zatirati, še manj pa slepiti. Prepričan o globoki zavesti italijanskega naroda čutim, da bo skupaj s svojo vlado delal za ohranitev svojih pravic. Prišli smo v težko preizkušnjo, ki nas je zajela vse od prvega do poslednjega. Ta preizkušnja bo pokazala moč italijanskega naroda. Ta preizkušnja je tisto, iz česar se bodo naši tovariši smagovili vrnili.

Male države za mir

Ženeva, 18. decembra. b. Iz tukašnjih političnih korogov se izve, da bodo z ozirom na razne težke okoliščine majhne države, ki so silno nerazpoložene proti pariškim mirovnim predlogom, najbrže le glasovale za mirno rešitev italijansko-abesinskega spora. Zastopniki majhnih držav so se prepričali, da nima smisla upirati se mirovnim predlogom, ker bi itak njihov odpor ne bil kronan z uspehom. Poleg tega pa se s strani veseli vrši na nje silovit pritisk

= Z abesinskih bojišč =

Italijansko uradno poročilo št. 74

Rim, 18. decembra. AA. Agencija Stefani priobčuje take komunikacije št. 74: Bitka, ki se je začela 15. decembra pri Dembeginu, se je končala 17. decembra. Naše čete so napadle abesinske kolone, ki so korakale proti Dembeginu, in jih po ogorčenih bojih razgnale. Sovražne izgube znašajo več ko 800 mrtvih. Na naši strani je padlo 7 častnikov, 20 podčastnikov Italijanov in 48 podčastnikov-domaćinov ter 107 askarijev. Ranjena sta bila dva častnika, dva podčastnika in 25 askarijev. Naša letala so uspešno obstreljevala pokrajino južnopolarno od Makale. Nižji poglavarji, ki pripadajo vojski dedžasa Kase, so se v Ažbiju predali.

Na somalijskem bojišču je organiziranje zasedenega ozemlja končano. Tako je popolnoma končana tudi upravna razdelitev Ogadena.

Ofenziva na severu

Havasov poseben dopisnik poroča iz Desije: Na delu severnega bojišča se je začela ofenziva. Čete so dobile nalog, da izvrše napad na italijansko vojsko ob reki Tabazi. Podrobnosti o tej bitki še niso znane. Toda iz dosedanjih poročil se vidi, da so abesinske izgube mnogo manjše od italijanskih. V Desiju mislijo, da se bo v najkrajšem času začela ofenziva na severnem bojišču.

Reuter koroča: S počene abesinske strani potrjujejo večerajšnja poročila o abesinskih uspehih na reki Takazi. Po teh poročilih so Abesinci severno

Ljudsko delo (kuluk) na cestah

Belgrad, 18. dec. m. Na podlagi § 68 finančnega zakona za l. 1934-35 v zvezi s §§ 7 in 8 zakona o proračunskih dvajsetinah za avgust—december 1935 in januar—marec 1936 je gradbeni minister podpisal uredbu o uporabljanju ljudskega dela na občinskih cestah namesto na banovinskih. Ta uredba določa, da se določene enote dela za graditev in vzdrževanje banovinskih cest po § 41 zakona o samoupravnih cestah za l. 1935 in one enote, ki se morajo po tem predpisu določiti za l. 1936, uporabijo za graditev in vzdrževanje občinskih cest. Tozadevne odloke in sklepe bodo izdajali pristojni bani. S pobranimi odkupninami od uradništva po 7. odstavku § 38 zakona o samoupravnih cestah se bo postopalo po tem predpisu tudi v primeru, če bi se ljudsko delo uporabljalo samo na občinskih cestah. Pobrane odkupnine od ostalih obveznikov za banovinske ceste se bodo izročile baniskim upravam.

Regulacija Save pri Litiji

Belgrad, 18. dec. m. Na predlog gradbenega ministra je ministrski svet sklenil, da se program za izvedbo javnih del pri banskim upravi v Ljubljani spremeni v toliko, da se vsoti 150.000 Din, določeni za regulacijo Save pri Litiji, dodeli vsota 100.000 Din, ki je določena za regulacijo iste reke v ljubljanskem okraju in sicer na mostu pri Sv. Jakoba. Regulacija Save v tem delu je nujno potrebna, ker je lamska povodenj v mesecu oktobru tako močno poškodovala obalo reke, da bi bil v nevarnosti sam most, če pride do nove povodnji.

Odebelelim osebam

pomore ena čaša naravne

Franz-Josefove

enke vode zjutraj na teče do lahke stolice.

Reg. po avst. avst. pol. in nar. zdr. 9-18, 18-18, 28. V. 35.

Proglas „mlajših radikalov“

ki pozivajo mladino, naj se strnjeno organizira v JRZ

Belgrad, 18. dec. m. Za bodoči razvoj JRZ v Belgradu in notranjosti Srbije bo brez dvoma velikega pomena sestanek, ki so ga te dni imeli mlajši radikali v Belgradu. Na tem sestanku, ki mu je prisostvovalo 56 mlajših radikalov vseh stanov v Belgradu, je bila sprejeta tudi obsežna spomenica, ki so jo vsi udeleženci tega sestanka podpisali ter so jo izročili izvršnemu odboru JRZ, v roke Ael Stanojeviću. Mladi radikali v svoji spomenici poudarjajo: Zbrani na tem sestanku radikali in pristajali JRZ iz Belgrada ugotavljajo:

1. Da je ustanovitev JRZ kot enotne politične stranke velika narodna in državna potreba. Z ustanovitvijo te stranke je znova zavelo organizirano politično življenje, ki je bilo za polnih šest let zamrlo. Ustanovitev in odobritev stranke s strani pristojnih oblasti je danes vzpodbuda vsem državljanom, da se politično organizirajo po svojih pogledih in načelih v svoje strankarske organizacije. Obenem s tem je pa zapečatila tudi usoda ožega režima, ki je smatral, da naš narod ni dovolj zrel in dorasel za sodelovanje pri manifestacijah državnega in javnega življenja.

2. Da je JRZ naletela na lepe uspehe v širokih narodnih plasteh.

3. Da je v komunikacijem s dne 3. decembra izvršilni odbor izdal proglas, da vsi državljani, ki sprejemajo program in načela JRZ, vstopijo v njene vrste.

4. Da vsi pristajali JRZ prično živahnejše delovanje s propagando in širjenjem načel in idej, ki jih vsebuje njen program.

5. Da je bil ta proglas z zadovoljstvom sprejet s strani vseh pristajalcev JRZ kakor tudi od nas spodaj lastnoročno podpisanih.

6. Da so vsi pristajali naše stranke kakor tudi mi spodaj podpisani sklenili, da povsod in na vsakem mestu branimo in zastopamo ideje in načela našega programa kakor tudi to, da se bomo z vso svojo bitnostjo trudili, da bodo naše ideje triumfirale v širokih narodnih plasteh.

7. Da je za uspešno vodstvo te akcije med ljudstvom potrebno, da se že v samem začetku ustanovitve naše stranke postavijo ob stran vsa osebna vprašanja in ambicije ter uvede potrebna disciplina na ta način, da se vsi strankini forumi, šepnav do kongresa stranke, zanesno spoštevajo, da se njihovim interesom pokoravajo vsi pristajali stranke, ne oziiraje se na položaj, ki so ga imeli v prejšnjih strankah, iz katerih izhaja JRZ.

8. Da nima nihče pravice ovirati pravičnega razvoja naše stranke niti povzročati nerada v njenih vrstah s poudarjanjem kakih osebnih ali skupinskih nesoglasij, ki lahko nastopijo v tako veliki stranki, kakor je naša. Ti spori morajo tudi ostati samo naša notranja zadeva in ne smejo prehajati iz okvira naše organizacije.

9. Da se do legalnega in po pravilih na kongresu stranke izvoljenega vodstva mora spoštovati in poslušati in zadnji instanci izvršni odbor, katerega sklepom se morajo brezpogojno pokoravati vsi člani stranke, ne oziiraje se na njih položaj v njej.

10. Da se propagandi ideje in organizacije naše stranke v Belgradu da poudarek na ta način, da se bodo pozvali vsi dosedajni podobori s mestnim odborom na delu, da pristopijo k aktivnejšemu delovanju. V tem pogledu se bodo vršile krajevne in mestne konference, a javnost bo poučena o sejah posameznih krajevnih podoborov. Sporočeno bo tudi, kdaj bodo ti odbori vršili vpisovanje članov izdajali potrebna pojanila in navodila. To je potrebno radi tega, ker smo ugotovili, da se je v tem pogledu doslej malo storilo, ter je radi tega delo na organizaciji stranke v našem Belgradu počasi napredovalo.

Komunizem na srednjih šolah

Po raznih brošurah, ki so jih od časa do časa izdajali »srednješolci« v Zagrebu, je bilo soditi, da komunizem med zagrebško srednješolsko mladino ni več neznan. Te dni pa je policija prišla na sled glavnih članom te tajne organizacije ki je bila dobro založena s tiskarskim in propagandnim materialom. Pri tej priliki so policiji prišla v roke tudi navodila komunističnega vodstva, ki kažejo čudovito sorodnost s metodami nekih skupnih front in marksističnih skupin na naši univerzi, ki so že večkrat skušale s ponarejeno strokovnostjo in »borbo za skupne študentske interese« obrniti na se pozornost akademikov. Ta zagrebška navodila priporočajo, t. j. ukazujejo srednješolcem, da morajo vsako priliko izrabiti za enodušen odpor proti prosvetnim oblastem in sicer v sledečih oblikah: 1. izostajanje od šolskega pouka, verskih vaj in prireditev; 2. upor proti denarnim šikanam (časopisi, Rečel križ, »školec«, »kolnice«, takne); 3. poškodovanje in uničevanje šolske imovine. Člani organizacije imajo dolžnost, zbirati okrog sebe nezadovoljne, slabe, sicer pa prebrisane in uporne dijake, zasmehovalce profesorjev in jih voditi in podpirati v njihovem razdiralnem delu. Vedno morajo postavljati splošne zahteve, kakor: 1. zakonito opravičbo šolskih zamud iz zasebnih razlogov, iz razlogov duševnega nerazpoloženja; 2. odpravo prisilnih obveznosti do Cerkve in šolskih prireditev; 3. izpraševanje iz klopi brez prekinjenja odgovorov; 4. javno ocnjevanje, da šolski pouk traja res samo predpisano uro in da se med odmorom ne izprašuje; 5. da se odpravi nadzorstvo profesorjev po hodnikih, in podobno. Seveda komunistično vodstvo priporoča tudi borbo za izboljšanje ekonomskih razmer srednješolcev in za najrazličnejše kulturne pridobitve — kakor povsod, ker gredo komunizma je: Biti povsod vedno prvi, da se v borbah za izboljšanje sedanjega razpranega stanja nihče ne more prebiti. To pot priporočajo svojim članom, da se je iz dosedanjih napak pokazalo, da je najboljša in najzanesljivejša.

Jubilej Janeza Cesarja

Malo pred 8. uro se je vse članstvo dramskega gledališča, na čelu z g. ravnateljem Goljo, zbralo za zastrtim odrom in intinimno proslavilo 15-letnico delovanja g. Janeza Cesarja Ravnatelj se je slavlencu zahvalil za njegovo delo, mu prisrčno čestital in mu želel še mnogo uspeha pri njegovem nadaljnjem delovanju. Izročil mu je tudi lepo darilo. Vse članstvo drame je slavlencu priredilo prisrčne ovacije in mu istotako želelo še mnogo let uspešnega delovanja na odru.

Osebnosti

Belgrad, 18. decembra. m. S kraljevim ukazom je napredoval za svetnika 5. pol. skup. s pravno veljavnosjo od 30. aprila 1934 na oddelek za TOI pri banskim upravi v Ljubljani Ivan Brozovič, tajnik 6. skup. istega oddelka na isti banskim upravi. S kraljevim ukazom sta upokojeni Julija Berlan, učiteljica v Dol. Logatcu, in Marta Andoljšek, učiteljica v Ljubljani Z dekretom pravosodnega ministrstva je postavljen za pristava 8. pol. skup. na okrajnem sodišču v Dol. Lendavi dr. Ivo Umnik, sodnijski pripravnik na okrajnem sodišču v Ljubljani.

Belgrajske vesti

Belgrad, 18. dec. m. Predsednik vlade dr. Stojadinović je danes sprejel nemškega poslanika Viktorja von Heerena in romunskega poslanika Guranescu.

Belgrad, 18. dec. m. Na predlog gradbenega ministra je ministrski svet odobril iz posojila 36 milijonov Din za dovršitev palače nove Narodne skupščine kredit 283.092 Din za vsa mizarska dela v novem parlamentu, ki mora biti, kakor znano, gotov že do prihodnje jeseni.

Belgrad, 18. decembra. AA. Po poročilu Narodne banke z dne 18. decembra t. l. je po nemškem kliringu izplačana poslednja aviza št. 9233, po italijanskem pa 76.801.

Dunajska vremenska napoved: sneg bo posejal, ob koncu tedna sopot sneg.

Dva šestdesetletnika

Univ. prof. dr. Janez Zore

Danes 19. decembra obhaja profesor Zore, ki je dolgo časa boleha na živcih, svoj 60. rojstni dan. Profesor Zore je bil rojen 19. decembra 1875 v Trebelnem na Dolenjskem in bil po dovršenih bogoslovskih študijah (v ljubljanskem semenišču) posvečen l. 1893. v duhovnika. Po dveletni kaplanski službi na Bledu ga je škof dr. Anton Jeglič poslal v Inost, z naloge, da naj se poleg višjega teološkega študija pripravlja predvsem za službo vzgojnega voditelja v bodočih zavodih. Profesor Zore se je mudil dve leti v Inostu, eno leto v Parizu, Souvainsu in Londonu, eno leto v Rimu ter bil l. 1904. meseca julija promoviran v Inostu za doktorja teologije. Po enoletni kaplanski službi na Dobravi je bil imenovan l. 1905. za generalnega vzgojnega prefekta v novootvorenih škofskih zavodih. Za to službo je imel profesor Zore vse naravne sposobnosti, ki jih je še dopolnil s sistematičnim in vestnim študijem. Bila mu je lastna neka posebna vedrina značaja, izredna jasnost in preciznost pojmov in izrazov, rezka odločnost nastopa, optimistična usmerjenost in popolna ravnovesnost na znotraj in na zunan; bil je vlit kot iz enega kova. Njegova glavna zasluga je bila, da je polagal globoke temelje k vzgojnim tradicijam zavodov. Kot generalni prefekt je popolnoma obvladal položaj, dijakom je gledal do globine srca. Ker je bil določen za profesuro novega zakona na bogoslovnem učilišču, ga je škof Jeglič poslal l. 1909. v sveto deželo; po svojem povratku je poučeval eno leto verouk, francoščino in italijansko v zavodih.

Končno je postal l. 1911. profesor cerkvene zgodovine in cerkvenega prava na bogoslovnem učilišču, kjer je predaval 13 ur na teden. V tej službi se je lotil velikega dela, kateremu je hotel posvetiti vse svoje življenje, namreč: življenje svetnikov, ki ga je hotela izdajati Mohorjeva družba. Dokončati je mogel 4 zvezke, a bolezen mu je vzela pero iz spretnih rok. Prej je še pisal krasno knjigo: V tem znamenju bož zmagal, ki jo še danes radi čitamo v duhovnih vajah.

Prvi znaki zavratne živčne bolezni so se pojavili l. 1916. Njegova hoja je postala težja in težja, od časa do časa mu je odpovedal glas, tako, da je bil prisiljen iskati zdravila na enoletnem dopustu v Solitu l. 1920/21. Toda okrevanje ni popolnoma. Vrtil je še z največjim naporom volje službo profesorja do l. 1924. in potem ostal spet celo leto na bolezenskem dopustu. Akademsko leto 1925/26 je spet učil, le Bog sam ve s kakšno svetiško energijo. Končno je bil upokojen s prvim januarjem 1926.

Cerkev mu je, »da bi onega, ki je že bil afflictus, ne zadela nova afflictio«, dovolila privatno kapelo v stanovanju, kjer opravljala razni duhovniki dnevno sv. mašo. Bošnemu sobratu so z velikim veseljem najrazličnejši duhovniki radi hodili maševat: vedeli so, da vstopijo v svetišče velikega trina, kateremu je Bog v svoji neumljivi modrosti naložil neodravljivo bolezen, da moli in trpi ponoči in podnevi za škofijo, za Slovenijo, za Jugoslavijo, za vso katoliško cerkev. To naložilo izpolnjuje z največjo zvestobo in z nedopovedljivo potrpežljivostjo: ugotovljeno je, da iz njegovih ust vsa dolga leta trpljenja ni prišel en sam glas nepotrpežljivosti: volja božja je sicer trda, a sveta. To je njegovo geslo: pred to veličino umolkne.

Univ. prof. dr. Metod Došenec

Ljubljana, 18. dec.

Univerzitetni profesor juridične fakultete na ljubljanski univerzi dr. Dolene Metod praznuje danes 60-letnico rojstva. G. profesor si je pridobil med nami, kakor tudi po vsej naši državi ter v inozemstvu, zlasti v bratskih slovanskih državah, velik sloves kot strokovnjak za kazensko pravo in pravno zgodovino.

Jubilant se je rodil 19. decembra 1875. na Slapu pri Vipavi kot sin ravnatelja kmetijske šole. Ljudsko šolo je obiskoval na Slapu in nato v Ljubljani. Gimnazijo je dokončal v Novem mestu, kjer je maturiral l. 1893. Po odsluženju vojaški službi se je posvetil pravnim študijem na Dunaju ter je promoviral l. 1899. za doktorja. Po večletni praksi na sodiščih je postal l. 1909. okrajni sodnik pri višjem državnem pravdnistvu za okrajno sodišče v Gradcu. Že v tej dobi se je jubilant za-

čel izredno zanimati za pravna raziskavanja in znanstveno delo. Po svetovni vojni, med katero je bil vojni sodnik v Rusiji, na Rumunskem in v Italiji, je bil pridružen višjemu deželnemu sodišču v Ljubljani, kjer je postal l. 1919. višji sodni svetnik, marca leta 1920 pa redni univerzitetni profesor ljubljanske univerze. Jubilant je prevzel predavanja iz kazenskega prava in kazenskega pravnega reda. Poleg tega predava tudi kriminalne pomožne vede. Posebnost pa so njegova predavanja iz jugoslovanske pravne zgodovine. Kot strokovnjak je bil imenovan tudi za svetnika ministrstva za pravosodje v stalnem zakonodajnem svetu za kazensko-pravno sekcijo.

Profesor dr. M. Dolene je brez dvoma naš najplodovitejši pravni pisatelj, ki je s svojim znanstvenim delom, ki ga odlikuje izredna temeljitost in poznanje razmer, že zdavnaj zaslovel izven naših meja. Je priznan sodelavec številnih strokovnih revij, zlasti »Slovenskega pravnika« kakor tudi inozemskih revij. Izdal je tudi več aktualnih brošur, ki so obravnavale kazensko-pravno zakonodajo pri nas in drugod. Največje njegovo delo je Dušanov zakonik, ki je odlična primera pravnih razmer o Dušanovem zakoniku in po istočasnem germanskem pravu s posebnim oziranjem na Slovence. Položil je temelje za slovensko pravno zgodovino z raziskavanji iz Gorskih bukev.

Njegov sloves kot strokovnjak je tako priznan, da se obračajo nanj v težkih pravnih sporih iz cele države. Tako na pr. tudi v znani našiški aferi. Inozemstvo mu je dalo odlično priznanje s tem, da je bil na vseslovenskem pravnem kongresu l. 1933 v Bratislavi imenovan za častnega doktorja bratislavske univerze. Slavljenec je tudi član Jugoslovanske akademije znanosti in umetnosti v Zagrebu. Te dni izide novo veliko delo »Očrt pravne zgodovine Slovencev«, rezultat dolgoletnih slavljenčevih raziskavanj.

Popolnoma razumljivo je, da je g. prof. dr. M. Dolene tudi na naši univerzi imel lepe uspehe. Vse mlajše in številne slovenske generacije, ki so se posvetile pravnemu študiju, so študirale pod njegovim vodstvom. Čeprav znan kot strog, a pravičen izpraševalec, si je s svojimi pedagoškimi sposobnostmi pridobil veliko število prijateljev in občudovalcev med našim naraščanjem pravnikov. L. 1929-30 je bil tudi rektor univerze, letos pa je že tretjič dekan juridične fakultete.

Naj nam bo dovoljeno, da ob tem lepem jubileju slavljenču priskočimo čestitamo, želeč mu božjega blagoslova in obilo uspehov na vseh panogah njegovega udejstvovanja.

ustanovitvi posebnih tujkoprometnih in propagandnih pisarn v inozemstvu. Ker pa je dvomljivo, da bi naša država mogla žrtvovati za ustanovitve takih pisarn potrebna denarna sredstva, naj se osnujejo vsaj potovalne pisarne in to prvenstveno v središčih, iz katerih moremo pričakovati največji priliv gostov. Poseben potniški biro pa naj se ustanovi v Parizu, kamor prihajajo razni magnati iz Amerike, Angije itd. in se seje v Parizu odločijo, v kateri evropski državi bodo prebili svoj za zabavo in oddih odmerjeni čas.

Isti referent je govoril tudi o tujkoprometnih razstavah, ki jih naša država prireja v inozemstvu. Stalno se opazja, da se Slovenijo na teh razstavah zapostavlja, kar je treba v bodoče preprečiti.

Končno razpravlja g. Pintar o tehnični strani razstav. Razstave morajo biti tehnično brezhibne. Za to pa so potrebna sredstva, ki se morajo v zakoniti meri zagotoviti v oni višini, ki ustreza stvarnim potrebam in koristim. Nadzorstvo nad kolektivno in poedino reklamo naj se poveri poloficijalnim tujkoprometnim organizacijam, ki naj skrbijo, da bo reklama dostojna in primerna.

O postitih in železniških razmerah bi moral podati referat predsednik tujkoprometne zveze v Mariboru g. dr. Jančič, ki pa je bil zadržan.

Po očeteljenih poročilih se je oglasil k besedi predsednik tujkoprometnega društva v Novem mestu g. Kavcic, ki je opozarjal na neverjetno pomanjkljive železniške zveze z Dolenjsko.

Kakor omenjeno, so vsi gori navedeni problemi in zahteve reasumirani v posebni resoluciji, ki je bila ob zaključku soglasno sprejeta. Resolucijo bodo predložili vsem ministrstvom, ki pridejo v poštev.

Novi proračun mesta Maribora

Skupaj 56,136.024 Din izdatkov in dohodkov — Bremena se ne bodo zvišala

Maribor, 18. decembra.

Danes popoldne je mestno knjigovodstvo razgrnilo novi proračun mariborskega mesta za leto 1936-37. Proračun bo sedaj davkoplačevalcem na vpogled, nakar se predloži banki upravi, sočasno se pa začne posvetovanje v finančnem odboru. Proračunska seja mestnega sveta, na kateri se bo proračun končno javno odobril, se bo vršila po novem letu.

Proračun je obsežen elaborat, na katerem so delale posamezne občinske ednice in nato mestno knjigovodstvo ter je v svoji sestavi prava mojstrovina. Ni bilo lahko v času neprestanih izprememb, padca dohodkov in neprestanega naraščanja izdatkov spraviti v sklad vse te mnogokrat si tako zelo nasprotni sile ter jih povzati v enoto, ki odgovarja tudi stvarnim življenjskim možnostim mariborskega mesta. Potrebno je bilo dolgotrajno »friziranje« in dober vpogled na gospodarske možnosti, pa tudi dober »nos«, kako se bodo te možnosti razvijale v prihodnjem letu, da so se dobile številke, ki ne odgovarjajo samo na papirju. Pozna se proračun mojstrstva roka ravnatelja mestnega knjigovodstva g. Barleta, pa tudi novega finančnega odbora mestnega sveta z mestnim finančnim »ministrom« g. Pušenjakom na čelu.

Novi proračun se je sestavljal iz vidika, da se ne sme mariborski davkoplačevalec na novo obremeniti niti za par.

PRORAČUN MESTNEGA ZAKLADA

izkazuje po posameznih postavkah sledeče izdatke:

Splošna mestna uprava Din 1.342.200 (lani 1.352.050), mestna davščina 274.000 (275.500), mestni dolgovi (amortizacija in obrestovanje dolgov) 8.140.850 (8.459.155); ceste, ulice, trgi, parki 2.359.900 (lani isto); gasilstvo 106.500 (116.000); zdravstvo 2.055.500 (2.052.500); (tu je vnešena tudi postavka za nabavo vode, ki znaša 2 milijona); Socialno skrbstvo 2.902.390 (lani 2.671.155). Povišek gre v glavnem na račun novega dečjega zavetišča v Magdalenski ulici. Solstvo 1.347.480 (1.326.714); znanost, umetnost, prosveta 228.100 (390.100), ker je lani občina dala Sokolu iz tega naslova znesek 110.000 Din, ki letos odpade; obrt in trgovina 301.000 (182.000); povešek je potreben zaradi izpolnitve ženske obrtne in gospodinske šole v Vesni. Vojaški urad 20.000 (lani isto); raznoterosti 1.080.390 (lani 967.693). V tej postavki je prispevek za policijo 523.025, za vzdrževanje poslopja sreskega načelstva 20.000, za gradbeni sklad bolnišnice 267.000, odboru za obrambo mesta pred na-

Nikoli odprti

Pršten samo v modram ovitku.

padi z zraka 60.000 ter rezerva za nepredvidene izdatke 210.000 Din.

DOKLADE 40%.

Proračunski dohodki so predvideni iz istih virov kot dosedaj. Uvoznina, ki je bila za najpotrebnejše življenjske predmete že letos znižana, ostane ista, prav tako vse davščine. Doklade na državne davke ostanejo 40%.

Tega temeljnega principa so se vsi faktorji strogo držali in zaradi tega niso javne davjate v ničemer zvišane. V glavnem je proračun enak onemu za tekoče leto tako v izdatkih kot pri dohodkih. Ni pa zaradi tega samo šablonski prepis starega proračuna, ker so se v mnogem upoštevale nove potrebe.

DVA PRORAČUNA: MESTNI ZAKLAD IN MESTNA PODJETJA.

Tudi letošnji proračun se deli prav za prav na dve proračuni. Mestni zaklad ima svojega in mestna podjetja svojega. Celotni proračun mestnega zaklada znaša 23.873.660 Din ter je za 197.384 Din manjši od lanskega. Znižanje gre v glavnem na račun redukcije plač magistratnih nastavljenecv. Proračun mestnih podjetij pa predvideva 32.262.364 Din dohodkov in prav toliko izdatkov ter je za 1.892.263 Din višji od lanskega. Zvišanje gre na račun raznih investicij, kar pa davkoplačevalcev ne prizadene, ker se gospodarstvo Mestnih podjetij strogo loči od mestnega proračuna ter se podjetja vzdržujejo z lastnimi dohodki in iz teh izvršujejo tudi vse investicije, ki so potrebne. Skupno znaša tedaj proračun vsega mestnega gospodarstva za leto 1936-37

Din 56,136.024.—.

dočim je znašal lansko leto 54.441.145 Din. Povišek pa gre, kot rečeno, na račun novih potrebnih investicij v Mestnih podjetjih.

Dolžnost vsake žene je, da pazi na redno stolic, ki jo doseže z naravno

Franz-Josefovo

grenko vodo, ako jo jemlje vsak dan v manjši množini. Prava Franz-Josef-ova voda deluje milo, prijetno naglo in zanesljivo.

Ogl. reg. S. br. 3047/35.

Težave tajskega prometa v Sloveniji

Zveza za tujski promet v Sloveniji v Ljubljani ter Tujkoprometna zveza v Mariboru sta s sodelovanjem Zbornice za TOI v Ljubljani ob prisotnosti številnih delegatov iz vseh krajev Slovenije ter zastopnikov vseh zainteresiranih tujkoprometnih organizacij razpravljali včeraj v Plečnikovih zborniških dvorani o škodi, ki je nastala tujskemu prometu v Jugoslaviji, zlasti pa v Sloveniji, zaradi velikih pomanjkljivosti in ovir pri razvijanju našega tajskega prometa.

Občni zbor, o katerem je poročal že včerajšnji »Slovenec«, je vodil načelnik oddelka za trgovino, obrt in industrijo pri kr. banki upravi g. dr. Rudolf Marn, ki je uvodoma pozdravil vse prisotne ter predlagal pozdravne brzojavke slovenskima ministrstoma gg. dr. Antonu Korošču in dr. Milbi Kreku ter banu dr. Marku Natlačenju. Vse tri brzojavke so zborovalci soglasno odobrili. Posebej je nato pozdravil g. Majena kot zastopnika zbornice za TOI ter Mariborčane, ki so se zbrali v zlasti lepem številu. Nato je povdaril pomen tajskega prometa ter izjavil, da sicer letošnja statistika izkazuje za Slovenijo — razen Bleda in Kamnika — številčni prirastek tujcev, da pa z njim ni v skladu tudi dvig dohodkov in da je finančni efekt tajskega prometa v primeri z lanskim padel letos za eno tretjino.

Posamezni referenti so nato obširneje razpravljali o točkah, ki so bile vnesene v resolucijo. O cestnih razmerah je govoril g. prof. Evgen Jare, ki je predložil obupno stanje glavnih cest. Za cesto št. 113—Maribor je bil, kakor znano, odobren znesek 5.000.000 Din. Za znesek pa je bil med tem že nakazan za Južno Srbijo, kjer baje žele preudarjajo, kaj naj z njim počnejo. Nadalje je isti referent govoril tudi o letalskem prometu v Sloveniji ter ugotovil sledečo zanimivost: Na progah Belgrad—Niš—Skoplje znaša potniška tarifa za 1 km 90 par. Na progi Ljubljana—Sušak, ki je najbolj obiskovana od vseh zračnih linij v državi, pa znaša potniška tarifa 2.50 Din za 1 km. Vse dosedanje intervencije pri Aeroputu so ostale neupotebne. G. prof. Jare omenja dalje prizadevanja Mariborčanov, da si priborijo svoj aerodrom ter jim želi, da pri tem ne naletijo na take ovire, kakršni se ima boriti Ljubljana.

O pogostinstvu (hotel, gostilne, pensijoni itd.) je govoril g. Majcen, ki je obenem pozdravil zbor v imenu zbornice za TOI. Povdaril je zlasti potrebo po sanaciji gostinskih podjetij, da bodo lažje

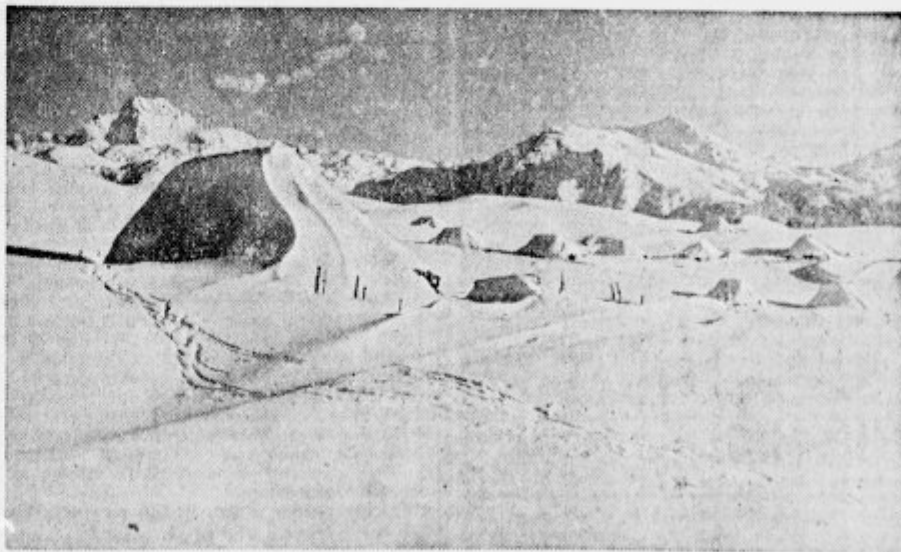
odgovarjala svojemu namenu, obenem pa opozarja na skrb za boljšo vzgojo pogostinskega osebja v gostilničarskih in hotelskih šolah.

Referent za turizem pri banki upravi g. Joško Sottler je podal pregledno sliko naše turistične delavnosti v inozemstvu ter opozoril na nedostatek. Posebno poglavlje v naši inozemski propagandi so turistični sporazumi s tujimi državami: izpopolnitev oziroma izboljšanje obstoječih, za nas neugodnih sporazumov; pravočasno podaljšanje poteklih sporazumov ter pravočasen in ugoden zaključek novih sporazumov — to so prvi pogoji za primerne uspehe v naši inozemski turistični propagandi. Pohvalno omenja naša poslaništva na Dunaju in Berlinu, konzulate v Gradcu, Milanu, Zürichu, na Dunaju in v Skandinaviji ter častnega konzula v Berlinu g. Lercha. V kolikor pa naša službena inozemska zastopstva propagandi za tujski promet v naši državi ne polagajo dovolj pozornosti, delajo to zaradi tega, ker nimajo potrebnih denarnih sredstev, ker niso redno dotirana s propagandnim materialom in z navodili in ker nimajo strokovno kvalificiranega osebja za tujkoprometno, informacijsko in propagandno službo. V interesu države same je, da vse te pomanjkljivosti odpravi.

Sliko o deviznih omejitvah v zvezi z našim tujskim prometom je podal ravnatelj mariborske tujkoprometne zveze g. Loos. Najbolje je urejen denarni promet s Češkoslovaško, ki je na prvem mestu naše tujkoprometne bilance. Na drugem mestu je Avstrija, ki pa izkazuje toliko gostov za Jugoslavijo pred vsem zaradi tega, ker se ti vpišujejo na različnih krajih Jugoslavije kot novi gostje, dasi so pripotovali v Jugoslavijo samo enkrat. Dogaja se, da se n. pr. gost iz Avstrije nastani za par dni na Bledu, nato odpotuje v Primorje itd. ter se v vseh teh krajih vstavi v statistiko kot nov gost. Tako se eden in isti gost računa v statistiki večkrat kar po desetkrat, dasi je bil pri nas samo enkrat. Ker se pa nasprotno naši gostje v Avstriji vpišujejo samo enkrat, je gotovo, da ima Avstrija, zlasti v denarnem oziru, od gostov iz Jugoslavije vsaj toliko, kakor mi od gostov iz Avstrije. Natanko opisuje nato plačilne promete s posameznimi državami in stavlja predloge, ki so vneseni v resolucijo. Ob zaključku povdarja tudi potrebo po čimprejšanju zakonitvi že pripravljene zakonskega načrta o turizmu.

G. ravnatelj Pintar je utemeljil potrebo po

Na Veliki planini

V Sloveniji imamo mnogo velikih planin, nobena izmed njih pa nima toliko pomena, kakor Velika planina v Kamniških Alpah pred Ojstričnico skupino veličastnih Grintovcev. Velika planina ne nosi po nemarnem svojega imena, ona je največja slovenska planina. Njena vrhnja, strnjena, z bolj ali manj redkimi gozdovi pomešana ploha (kompleks) planinskih pasovnikov, ki jo tvorijo: Velika in Mala planina, Gojska planina, Mala in Velika Ločica, Dolga raven, Dol in Rsenik, je dolga približno 7 km, široka pa so te ravni čez sredo tudi čez 3 km. Svet valovi med višinami 1800—1250 m. To je verno podana slika Velike planine, kakor jo je predstavil Rudolf Badjura v svojem »Zimskem vodniku po Sloveniji«.

Ko je bela odeja zopet pokrila naše hribe in poljane, bo v krogu svojih svrstnosti po kratkem jesenskem spanju oživela tudi Velika planina. Njene planšarske vasice s slikovitimi pa-

stirskimi stani, ki predstavljajo svojevrstno višavsko idilo, dalje neprekosljivi visokoravniški smučarski tereni in končno koča SPD, ki se vsako leto bolj izpopolnjuje — vse to so uspešna vaba za smučarje, ki v vedno večjem številu posejajo to, pred par leti v smučarskem svetu še precej malo poznano planino. Zanimivo je, da je Velika planina ena najbolj priljubljenih planin fotoamaterjev. Ti so namreč prvi spoznali svojevrstnost Velike planine, zlasti po pastirskih stanih, ki jih je tam oad 100 in baž fotoamaterji so bili prvi, ki so dvignili glas o lepoti Velike planine po vsej Sloveniji ter priklicali tja že toliko smučarjev, da se s tolikim in tako hitrim prirastkom števila zimskih obiskovalcev ne more ponašati skoraj nobena druga planina v njeni okolici. Saj pa more tudi užitek, ki ga doživlja smučar na Veliki planini, odeti v debelo snežno odejo, nuditi samo Velika planina.

Drobne novice

Koledar

Cetrtek, 19. decembra: Urban V., papež; Favata, vdova.

Novi grobovi

† V Stari Loki je umrl g. Jernej Habijan, dolgoletni in skrbni cerkvenik Marijine kapelice na Fari. Bil je goreč član raznih verskih organizacij. Kot bi vedel, kaj ga čaka, se je šel še v petek teden posloviti od oddaljenih sorodnikov in prijateljev. Naj v miru počiva vso služabnik Marije iz kapelice na Fari.

Osebnost

— Iz vojaške službe. Odročni so za vršila dolžnosti kontrolorja intendantne vrhške divizijske oblasti peh. kap. I. razr. Anton Vertovšek; za vršila dolžnosti arhivarja poveljstva mariborskega voj. okrožja voj. pisar IV. razr. Ivan Jelen; za blagajnika 6. samostojnega topniškega divizionja int. poročnik Rudolf Vajman; za blagajnika poveljstva samskega voj. okrožja int. poročnik Vekoslav Logar; za vršila dolžnosti nadzornika delavnice II. oddelka zavoda za izdelovanje voj. obleke int. poročnik Aleksander Crevar; na službo v pobočniški oddelku poveljstva mornarice — za arhivo — voj. pisar IV. razr. ekon. stroke mornarice Alojz Koprivšek; na službo v štab mornariškega poveljstva voj. pisar IV. razr. ekon. stroke mornarice Josip Devini; za vršila dolžnosti arhivarja pomorske obalnega poveljstva voj. pisar IV. razreda ekon. stroke mornarice Jakob Beverič; na službo v štab mornariškega opazovalnega poveljstva voj. pisar IV. razr. ekon. stroke mornarice Ivan Kramarič; na službo v upravo stalne mornariške bolnišnice — za vršila dolžnosti komisarja — voj. pisar IV. razr. ekon. stroke mornarice Josip Plogar; na službo v vojno-pomorski oddelku pomorskega arzenala voj. pisar IV. razr. ekon. stroke Julij Legat.

bil tudi neki P., ker je po krivem prisegel, da nima nikakega premoženja, niti hranilnih knjižic. Zaradi krive razsodetne prisege je dobil 3 mesece strogega zapora. Če vračunamo še obdobje škofjeleškega stražnika, so pač sodniki v dveh dneh rekordno sodili.

— Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravnega »Franz-Josef grenčice«.

— Zadnjikrat letos v Gorico in Trst s avtom 28. do 30. decembra. Obsejne listine preskrbimo vsakomur. Podrobna pojasnila pošljemo brezplačno. Priglasite in plačala sprejemamo do 21. t. m. »Po božjem svetu«, Ljubljana, Sentpetraka vojašnica.

— Vsega v izobilju za malo denarja v veliki izbiri oblek. Hubertusov, zimskih sukenj, perila itd. pri Preskerju, Sv. Petra cesta 14.

— Da bošeto stalno zdravi, je potrebno, da redno pijete Radenska, ki deluje proti boleznim ledvic, srca, proti kamnom, sklerozi, sečni kislini in sl. Radenska vam ohrani zdravje in mladostno svežost.

— Sneg ovira železniški promet. Včeraj in predvčeršnjim je medtem, ko je v Ljubljani deževalo, po Gorenjskem močno snežilo. Na Gorenjskem je zapadlo v zadnjih dnevih 60 cm novega snega. Vlaki so zaradi tega imeli razmeroma precejšnje zamude. Na Dolenjskem in Stajerskem je sicer tudi snežilo, vendar železniški promet ni imel prevelikih zamud. Po drugih delih države je večinoma snežilo in hkrati deževalo, pravtako kakor v Ljubljani, in doslej nam še niso znana poročila o kakih večjih snežnih zametih.

— Rudarja je zasulo. Rudarja Prašnikarja A. iz Zagorja je podsulo pri delu v rudniku. Plaz, ki ga je zasul, mu je nalomil hrbtnico, in ko so tovaršili rešili nesrečnika iz rova, so ga takoj prepeljali v bolnišnico v Ljubljano. Stanje ponesrečenca je nevarno in le malo upanja je, da bi okrevail.

— Nesreča nikdar ne počiva. Posesnik Knez Ivan iz Semnika je včeraj skladal drva, pri tem pa se mu je sklad drva sesul in ga pokopal pod seboj. Pri tem se je zlomil levo nogo. — Gostilničarju Praprotniču iz Zirovnice se je v kleti zvalil sod na nogo in mu jo zlomil. — Jeraj Anton, posesnikov sin iz Smlednika, pa se je polil z ioncem vrele vode, tako da je hudo opečen po nogah in trebuhu. — Lampret Albin iz Stične se je po nesreči ustrelil v prsa. Vsi se zdravijo v ljubljanski bolnišnici.

Ljubljana

— Oglase za prihodnjo »zlato« nedeljo prosimo kar največ mogoče še do petka popoldne. V soboto, 21. decembra bomo do 12 ure sprejemali le najne neodložljive objave.

— Koroški in prijatelji Koroške! V petek dne 20. t. m. ob 7 zjutraj bo daroval v frančiškanski cerkvi pri glavnem oltarju g. dr. Lojze Kuhar slovesno sv. mašo-zadušnico za pokojnega voditelja koroških Slovencev Franceta Grafenauerja. Vabimo vse v Ljubljani živeče Korošce, kakor tudi vse drugo narodno čuteče občinstvo, da kar v največjem številu počasti spomin velikega pokojnika. — Klub koroških Slovencev.

KINO UNION
Danes: FILMSKI PASIJON
GOLGOTA
TEL. 22-21
Rezervirajte vstopnice od 11-12:30 in od 15 ure dalje

— Podpore brezposelnim in drugim potrebnim. ki se nakazujejo v mestnem socialno političnem uradu, niso nobena skrivnost, vendar pa se mora čuvati neka diskretnost in se teh podpor ne more javno razglabljati, kdo in v koliki meri jih je bil deležen. Vsa, zlasti oni, ki ni prišel po lastni krivdi v potrebo, ima svoj ponos, in bi mu bilo silno težko in neprijetno, če bi se njegova revščina in potreba javno razglabljala. O vseh izdanih podporah, bodisi v denarju, živilih, obleki, zdravilih, kurivu itd., pa se vodi natančna evidenca za vsakega posameznika v posebni kartoteki. — Vpogled v to kartoteko je mogoče vsakomur po funkcijarnih dobrotelnih ustanov, društev in organizacij in samo posebi umevno po vseh občinskih svetnikih, župnih uradih in okr. ubožnih načelnikih, ki se v konkretnih primerih lahko za vsakega podpiranca informirajo, kolikokrat, v kaki višini in obliki je prejel podporo. Naproša se tudi vse občinstvo, naj vsak, ki izve za koga, da izkorišča dobrodelnost mestne občine, dočelnika možno in odkrito naznani osebno v mestnem socialno političnem uradu ali pa pisмено s svojim in izkoriščevalčevim polnim imenom in naslovom. Anonimnost ni na mestu! Zabavljanje in namigavanje brez navedbe konkretnih primerov ni lepo. Neha naj torej vse zabavljanje in neumestno namigavanje po gostilnah in drugih javnih lokalih, češ, kako dobivajo nepotrebnih masne podpore, potrebni pa odhajajo praznih rok. Vsa taka nekritična namigavanja, ki so izrečena mogoče le v preveliki vnemi, večkrat pa tudi zlonamerno mišljena, delajo le slabo kar med občinstvom in vzbujajo odpor in silno škodujejo raznim dobrotelnim akcijam. Škodujejo pa tudi ugledu urada in so zaradi zahrbtnega opravljanja uradniki večkrat izpostavljeni neumestnim kritikam, opazkam in zabavljam. Prepričani smo, da bodo vsa taka zabavljanja in namigavanja kmalu prenehala, če bo vsak storil svojo socialno dolžnost in naznanil na merodajnih mestih vsakega izkoriščevalca podpor.

— Palestina v sodobni luči je naslov petkovemu prosvetnemu večeru v uniojski dvorani. O tem problemu bo predaval pisatelj Mirko Javornik, ki je lansko pomlad prožil v Palestini in napisal o tem tudi knjigo. Predavatelj pozna iz lastnega doživljanja palestinsko zmedeno preživljanje problemov, ljudi in političnih tendenc, ki dandanes razgibavajo čudovito zemljo, kjer so se odigravale zgodbe našega otročja. — Palestina spet prevzema svojo stoletno vlogo in postaja središče Sredozemlja. V njo vlagajo v vsega sveta denar, ki naj ji pomaga a tehniko in civilizacijo ustanoviti jedro bodočega svetovnega judovskega kraljestva. Ob njihovem nasilnem kapitalističnem podjarmljanju se prebujajo panarabski nacionalizem, Palestina postaja ognjišče bodočega velikega spora na bližnjem vzhodu, za njo se bodo spet borili narodi in nazoni, kakor od stvarjenja sveta dalje. Kakšna je in bo obnem uroda Palestine kot zibeljke krščanstva in kakšen je njen današnji krščanski obraz, o vsem tem vas bo poučilo petkovo predavanje na XI. prosvetnem večeru. Vstopnina: 2, 2 in 1 dinar.

— S. M. Felicita Kalinšek, Slovenska kuharica. Osmo izpopolnjena in pomnožena izdaja. Strani 728, 34 barvnih tabel, mnogo ilustracij v besedilu, vezava v celo platno. Založila in izdala Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani 1935. Cena 160 Din. Po dolgoletnih »kuženjih in preizkušnjih« je S. M. Felicita Kalinšek svojo veliko »Kuharico« znovizpopolnila in predelala. Ta izdaja je sedaj osma, kar pomeni za slovenske razmere več, kakor še tako gostobesedna reklama. Odlična in priznana avtorica je strnila vsa stara in najnovejša dognanja kuhinjske umetnosti. Snov je obdelala nad vse pregledno, izbira receptov in navodil je silno bogata. Lahko rečemo, da je to najpopolnejše delo te vrste, kar jih Slovenci imamo. Več kakor vse drugo pa pove dejstvo, da se je sedmi natisak te knjige prodal v 12.000 izvodih in da je knjiga šla doslej že v nad 100.000 izvodih med slovenske gospodinjice. Knjiga je tega uspeha vredna, zato jo toplo priporočamo.

KAVA MOTOH
dnevno sveže pražena
LJUBLJANA
Vodnikov trg šte. 5

— V dveh dneh 21 let in 9 mesecev. Pred malim kazenskim senatom ljubljanskega okrožnega sodišča je bilo v dveh dneh, torek in sredo obsojenih 19 obtožencev na 21 let in 9 mesecev strogega zapora odoeno robije. Obsojenih je bilo 16 tatov, vlomilcev in žeparjev na skupno kazen 14 let in 11 mesecev. Nekli tat, Mariborčan Lojze je imel veliko — smoilo. Zaradi malenkostne vlomne tatvine, ukraden je bil poročni prstan, je bil Lojze že novembra klican pred 3 sodnike. Kljub redno dostavljenemu vabilu Lojze ni prišel. Orožnik ga je sedaj pripeljal v Ljubljano. Proces je bil kratak. Lojze je dobil 4 mesece strogega zapora. Prosil je za pomilostenje. Predsednik: »Če bi bili prišli k I. razpravi, bi bili sedaj pomilosteni.« Branilec: »Pač velika smola!« — Ivanka, 37 letna ženska, je bila obsojena na 6 mesecev strogega zapora, ker je svojemu gospodarju ukradla 5300 Din gotovine. Senatni predsednik ji je pripomnil: »S fanti ste popivali. Svojemu ljubčku ste plačali večji račun. Pri vas so dobili še 1900 Din.« Ivanka je popivala in nato še ob 11a metala oro, do so se vsi koleščki razleteli. — Obsojen je

— Slovensko sdravniško društvo v Ljubljani ima v petek 20. decembra ob 18 znanstveni sestanek v predavalnici internega oddelka obče drž. bolnice. Spored je sledeči: 1. dr. Tavčar Igor: Akutna lenkaemia; 2. dr. Merjak Božena: Lymphogramulomatoza; 3. dr. Sterle Drago: Diferencialna diagnoza purpure; 4. docent dr. Matko Ivan: Paroksizmalna hladna hemoglobinurija. Vsi gg. sdravniki vabljeni.

— Božični semenj na Kongresnem trgu. V sredo bi se bil moril začeti semenj s smrekicami na Kongresnem trgu, vendar ga je slabo vreme popolnoma preprečilo. Velikanski kupi smrek leže pokončni ob drevedu, kmetje pa čakajo, kdaj se bo obrnilo vreme in začela kupnja.

Najlepše zimske suknje in obleke dobite pri I. Maček, Ljubljana, Aleksandrova 12

— Na drevljanem prosvetnem večeru Salezijske prosvete na Kodeljevem bo g. banki inspektor Ivan Dolenc z lepimi skioptičnimi slikami predaval o Mostarju.

— Društvo združenih zasebnih in trgovskih nameštencev priredi v petek ob 8 zvečer članski sestanek v dvorani Rokodelskega doma. Predava g. vseuč. docent dr. St. Gogala. Vabljeni! Odbor.

— Nesrečen padec. Hlapec Marinšek je včeraj padel skozi stekleno streho kakih 6 metrov globoko in pri tem dobil hude notranje poškodbe in rane po glavi.

Maribor

— Novoletna voščila sprejema naša uprava še do sobote 28. decembra, vendar pa tako pozno oddana naročila ne bodo mogla biti uvrščena v glavno mestno skupino. Svetujemo torej vsakomur, naj takoj danes ali jutri odda svoje oglasno naročilo.

— Najmodernejša prodajalna mesnih izdelkov. Podjetnosti znanega tovarnarja mesnih izdelkov g. Josipa Benka iz Murske Sobotke gre zahvala, da je dobil Maribor najmodernejšo prodajalno mesa in mesnih izdelkov, ki bo lahko služila za vzgled vsem tovrstnim podjetjem v vsej državi. V svoji hiši na najprometnejši točki mesta, na vogalu Glavnega trga in Gosposke ulice, ki jo je kupil od Kavčičevih naslednikov ter jo po načrtih znamenitega arhitekta ing. Saše Deva zelo posrečeno preuredil, bo g. Benko otvoril jutri v petek 20. t. m. novo prodajalnice proizvodov svoje renomirane tovarne. Še daljšo dobo vzbujajo te preureditve zanimanje mariborčanov. Posrečilo se je ohraniti kljub prenovitvam in modernim ogromnim izločbenim oknom zgodovinski značaj hiše, kateri daje še poseben mik krasno prenovljen kip Marije v vdolbini na pročelju. Kip je prenovil podobar g. Sojč. Sam lokal je nekaj čisto posebnega. Vse prostor samo blešči v kromu in niklju, iz katerega so vsi kovinski deli, stene so obložene z belimi keramičnimi ploščami, od katerih se prav posrečeno odraža rdeča barva tat. Ogromna prodajna miza je vsa iz stekla in niklja. Posebnost so najmodernejše hladilne naprave, vzdane v stene in montirane v kletih, s katerimi bo mogoče tudi v času najhujše vročine vzdrževati vse mesne izdelke in meso popolnoma sveže in zdravo. Tudi za nastavljenice je vzorno preskrbljeno. Imajo krasne slačilnice z lastnimi omarami za obleko, higijenične in praktične umivalnice. Vsa ta dela so izvršile samo mariborske domače tvrdke. Gradbena dela je vršilo podjetje Slajmer & Jelenc. Le oni stroji, ki se v naši državi ne izdelujejo, so se naročili iz inozemstva po posredovanju mariborskih tvrdki, ki so imele tako tudi pri tem zaslužek. Vse priznanje gre podjetnosti lastnika, g. narodnega poslanca Josipa Benka, ki je oskrbel tako mariborskemu mestu zopet novo privlačnost.

— Zadržja pot Marije Zloknariko. Številna udeležba pogrebcev, ki so spremljali pokojno gospo Marijo Zloknariko, mater bolnišnice uradnika g. Viktorja Zloknarika, na njeni poslednji poti, je bila dokaz o veliki priljubljenosti pokojnice. Pogreb se je vršil minulo soboto dne 14. decembra na pobreškem pokopališču. Naj počiva blaga pokojnica v miru. Zahajajočim naše sožalje!

— Dobrim srem. V Studenčih živi družinica petero nedorastlih otročičev z brezposelno materjo. Oče je že dolgo v grobu. Revščini so nam poslali dopis, v katerem mlo prosijo za kak dar, da bodo imeli veselejši božič. Priporočamo družinico dobrih srem in sprejemamo darove za nje v naši upravi na Koroški cesti 1.

— Karitativna zveza v Mariboru se iskreno zahvaljuje plemenitim dobrotnikom za vse prispevke. Darove so poslali: manufakturne trgovine Feldin, Jančič in Macun (toplo perilo), trgovina Jaš in Lesjak je poslala moko, tvrdka Tavčar je darovala mesne izdelke, tvrdka Scherbaum 10 kg kruha, denarne prispevke pa so poslali: notar dr. Ašič 50 Din, Hutter in drug 100 Din, trgovce Macun 100 Din, dr. Rapotec 20 Din. Vsem blagim darovalcem bodi Bog obilen plačnik!

— V spomin g. Francu Grafenauerju. Jutri v petek dne 20. t. m. bo v stolnici sv. maša zadušnica ob 9 popoldne, zvečer ob pol 7 pa komemoracija v dvorani na Aleksandrovi cesti 6. Govori Grafenauerjev rojak dr. Fr. Schaubach. Komemoracija bo trajala 10 minut. — »Slovenska straža«.

— Inozemci se zanimajo. Mariborska Tujskoprometna zveza je dobila za svoje poštvrtovalno propagandno delo lepo priznanje. Prejela je iz Londona, Zürich, Kopenhagna, Dunaja, Prage ter Grada in Celovca številna vprašanja zaradi prireditve skupinskih izletov in potovanj v naše zimskošportne predele. Posebno se zanimajo inozemci za naše lepe in udobne zimskošportne postojanke na Pohorju.

— Božični izleti naših »smučarjev« v Avstrijo. Da se zadosti pogodbi med našo državo in Avstrijo o skupnih medsebojnih izletih, priredi »Putnik« v Mariboru za božične praznike dva izleta v najlepše zimskošportne predele v Avstriji in sicer na Kanzelhöhe in v Mallnitz. Pavšalna cena za en izlet je 840 Din ter je v njem vsebovana vožnja, vsa oskrba, vse pristojbine, prenočevanje, potni list in vizum. Vsa pojasnila pri »Putniku« v Mariboru in Celju.

— Požar je divjal v Laznici. Gorela je viničarja posestnika Ivana Kocutarja. Škode je 30.000 dinarjev.

— Zimski športniki, ki se hočejo udeleževati pri SSK Maratonu, naj se javijo pri gimnastični telovadnici meščanske šole v Miklošičevi ulici 2 točno ob 7 zvečer ob sredah in petkih.

— Zimsko perilo, jopice, puloverje, nogavice in vse šiviljske potrebšnine dobite v Rotovžu — trgovina Ribarič.

— Mala reklama — a dobra kvaliteta KARO čevlji, Maribor.

— ROBAUS — SUHOR brez konkurence. Kožuhovine v veliki izbiri dobite pri krznarju SEMKO v Gosposki ulici 37. Se priporoča!

Pouzvedovano

— Izgubljeno. Dne 17. decembra zjutraj sem izgubil v Kranju od moj. Pusturca do kolodvorske večje voze parovozna denarja. Pošle najbližji naj ga vrne proti lepi nagradi.

Pri nas ne govore fraze temveč dejstva!

Radenska
prirodna mineralna voda
je najjača v celi Jugoslaviji
1) po vsebini litija (proti sečni kislini). 2) po množini prirodne ogljikove kisline (panhormon). 3) po množini in raznolikosti sestavin in EDINA v celi Jugoslaviji. 4) s težkimi metali (za čiščenje in okrepitev krvi in življenjskih sokov v organizmu). Zato je tako zdrava in dobra!

Celje

— Novoletna voščila sprejema naša uprava še do sobote 28. decembra, vendar pa tako pozno oddana naročila ne bodo mogla biti uvrščena v glavno mestno skupino. Svetujemo torej vsakomur, naj takoj danes ali jutri odda svoje oglasno naročilo.

— Sv. maša za pokojnega Franceta Grafenauerja bo jutri, v petek, ob 7 zjutraj v Marijini cerkvi. K sv. maši so vabljeni vsi v Celju živeči koroški Slovenci in drugo občinstvo.

— Nabava službene obleke. Mestno poglavarstvo v Celju bo nabavilo izgotovljene službene obleke za uradne in šolske službe. Natančni pogoji so razvidni iz razglasa, ki je nabit na uradni deski mestnega poglavarstva.

— Božična in novoletna voščila za »Slovenec«. Cenjene tvrdke, ki želijo oddati božično ali novoletno voščilo za »Slovenec«, opozarjamo, da je zadnji rok v Celju do sobote, 21. t. m. popoldne.

— Dve nesreči. Opretnik Maria, 2 leti stara hči posestnika z Brezna pri Vitanju je 16. t. m. doma padla pri igranju in si zlomila levo roko. Veber Stefanija, žena rudniškega paznika iz Zabukovec je domo spodrsnila na poleđici in si zlomila levo nogo.

— Izdaja pri Novari v mestnem gledališču. V torek zvečer je gostovala v celjskem mestnem gledališču ljubljanska drama z dramo »Izdaja pri Novari«. Resno umetniško delo je zopet privabilo v gledališče veliko število prijateljev prave umetnosti, ki so z zanimanjem sledili poteku drame in igralce, ki so se poglabili v svoje vloge, nagradili z navdušenim aplavzom.

— Zrtev neprevidezosti. Neki prodajalki je bilo te dni ukradeno iz omare v njenem stanovanju 12.000 Din gotovine. Tatovi so izginili.

Trbovlje

— Vojaški oddelk na občini poziva vse one voj. obveznike, ki vojaške izprave še niso prejeli, ali so jo izgubili in pa one, ko so stalno nesposobni, da se čimprej, vsaj pa do 10. januarja 1936 zglašajo v pisarni vojaškega oddelka na občini in prinesejo s seboj osebne dokumente, katere že imajo. Uradni deli v okrajnega sodišča v Trbovljah v l. 1936 bodo v januarju: 11. in 25., v februarju: 8. in 22., v marcu: 7. in 21., vsakokrat od 9 do 12 in od 14 do 16 in sicer v pisarni za uradno poslovanje, Parašubova hiša. — V Hrastniku pa v občinski pisarni in sicer: 18. jan., 15. febr. in 14. marca 1936.

— Pisarna JRZ bo odprta vsako nedeljo popoldne od 8-9 v Društvenem domu, kjer bodo člani dobivali lahko vsa pojasnila in se bodo sprejemale pritožbe.

— Moko za kruh bodo delili v sredo in četrtek otrokom, ki dobivajo od pomožne akcije hrano ali mleko.

— Prosvetna prireditve bo prihodnjo nedeljo popoldne v Društvenem domu.

— Volivne imenike sestavljajo in popravljajo na občini. Vabljeni so vsi, da javijo ev. spremembe in se prepričajo, če so pravilno vpisani.

Zagorje

— Za cestnega odbornika za litijski okraj je imenovan g. Jan Franec, obratovodja TPD v Zagorju. Nesreča. Hrbtenico si je zlomil pri delu v torek ponoči v kisovskem rovu 40 letni kopač Prašnikar Anton. Pred 6 meseci je ubilo njegovega brata v kotredaškem rovu.

— Občinske volitve Po dolgem času bodo zopet enkrat svobodne volitve. Z odlokom notranjega ministra so razpisane občinske volitve za občino Zagorje, in sicer v nedeljo, dne 19. januarja 1936. Volišča bodo tri, in sicer: 1. Občinska pisarna za vasi Toplice in Dolenja vas ter Zagorje ob črke A—H. 2. Osnovna šola Zagorje: vasi Sv. Urb-Selo, Jesenovo in Zagorje, ob črke H—Z. 3. Občinska pisarna Loke: za vse volivce bivše občine Ržiše ter volivci iz Podlipovce.

Jesenice

— Zadnjič na šiht. Vestno kakor vedno je prišel v soboto popoldne na šiht delavski tovarš Anton Malej. S šihta pa so ga odnesli, predno je zaklicala sirena, mrtvega. Zvečer ga je zadela kap na službenem mestu. Jeseniško delavstvo ga je v častnem številu spremljalo na njivo pokoja. Počivaj v miru, delavski tovariši!

— Popravek. Jeseniški gasilci, ki se jih je spomnil nedeljski »Slovenec« pri njihovem organizatornem delu, so izključno tovarniška organizacija. Poleg te obstoja na Jesenice še posebna gasilska četa.

— Japonska na odru. Jeseniški delavski oder v Krekovem domu je vpriporil japonsko igro »Praznik cvetočih češenj« in je zabeležil nov velik uspeh vodilnega gledališča v gornji savski dolini. Delovno ljudstvo vseh stanov je napolnilo dvorano in sledilo dogodivščinam, ki so bile svojstvene na daljnem vzhodu pred davnimi leti. Na željo bo igra ponovljena še v nedeljo.

— Zbor delavcev-mož in fantov. V sredo ob osmih bo v Krekovem domu sestanek jeseniških katoliških fantov in mož, katere vodi g. Maks Arnež, banovinski svetnik. Na sestanku bo predaval g. dr. Potočnik iz zunanjje in notranje politike. Podan bo tudi novičarski referat.

Videm ob Savi

— Kat. slov. prosvetno društvo na Vidmu se giblje v krepkem razmahu. 5. dec. je uprizorilo običajen Miklavžev večer. Občinstvo je to pot zasedlo dvorano do zadnjega kotička. Radostnih licih so se vračali na svoje domove zlasti otroci, ki jih je Miklavž bogato obdaril. — Javnosti sporočamo, da uprizori društvo poslednjo nedeljo v decembru t. j. 29. decembra po večernih Timmermannsove »Tri kralje«. To dejstvo je treba vsakogar poudariti, saj je to dokaz, da se tudi naši posavski odri polagoma uumerojajo v duhu prave krščanske prosvete.

4 in pol milijarde zmrznjenih terjatev

Pod zaščito je 40 odstotkov vseh bank v državi

Iz poročila Zveze denarnih in zavarovalnih zavodov v Zagrebu je posneti nekaj podatkov o naših denarnih zavodih na koncu leta 1934. Glavne postavke aktiv so sledeče (v milij. din):

	1930	1933	1934
gotovina	1.584,8	829,5	880,8
efekti	1.332,4	1.017,8	1.009,7
menice	5.486,2	3.937,5	3.587,3
dolžniki	9.021,7	6.113,1	5.367,3
nepremičnine	785,3	1.018,3	982,0

Te postavke nam kažejo obseg zmanjšanja poslovanja naših bank odnošno denarnih zavodov, ki imajo obliko delniške družbe. Posebno je bilo to zmanjšanje škodljivo za kreditiranje našega gospodarstva. Saj so znašali krediti naših denarnih zavodov v obliki menic in pa na računu dolžnikov leta 1930 14.507,9 milij. din, lani pa le še 8.852,9 milij. din. Zmanjšanje znaša v štirih letih 5.655 milij. din, kar je za naše narodno gospodarstvo preveliko puščanje krvi. Če pa še vpoštevamo, koliko so se zmanjšali krediti samoupravnih hranilnic v tej dobi in pa zadrž, tedaj nam prihaja na um, kaj bi se moralo narediti.

Pasiva kažejo tole sliko (v milij. din):

	1930	1933	1934
glavnica	2.210,2	2.126,4	1.790,9
rezerve	844,3	764,5	919,5
vloge	9.959,9	7.079,0	6.397,5
upniki	4.928,6	2.780,4	2.811,1

Socialno zavarovanje trgovstva. V torek zvečer se je pod predsedstvom g. Albina Smrkolja socialni odtok Zdrženja trgovcev v Ljubljani. Odtok je obravnaval vprašanje socialnega zavarovanja ter je sprejel pravila za bolniško zavarovanje samostojnih trgovcev na področju bivše ljubljanske oblasti (zavarovanje na področju bivše mariborske oblasti organizira Zdrženje trgovcev v Mariboru). Nadalje je bilo sklenjeno v najkrajšem času sklicati ustanovni občni zbor novega društva, kjer bi se sprejela pravila in izvolil odbor, ki bi vodil vse nadaljevalne delo.

Drevesnice v naši banovini. Po poročilu šumarskega oddelka banske uprave v Ljubljani je bilo iz banovinskih drevesnic lani oddanih 3.183.124 sadik (1933 2.531.530, leta 1932 pa 2.974.380). Iz drevesnic okrajnih kmetijskih odborov je bilo oddanih 71.660 sadik, drevesnica banovinskega posestva v Ponovičah pa je oddala lani 355.780 sadik, iz domenskih drevesnic je bilo oddanih 194.000 sadik za lastno rezižo, iz drevesnic verskega zaklada pa 527.590 sadik, tudi lastno rezižo. Lani je bilo nadalje 127 zasebnih drevesnic, ki so oddale 3.467.869 sadik, od česar so posestniki porabili za lastne potrebe 2.526.818 sadik. Iz vseh gozdnih drevesnic je bilo vzetih in oddanih lani 8.700.722 sadik v primeri s 7.023.870 kom. Večina teh sadik je bila porabljena za pogodbovanje v banovini, manjše množice pa so šle v druge kraje.

Borski rudnik bakra daje akontacijo na dividendo. Upravni svet borskega rudnika bakra je sklenil dne 12. decembra deliti predelane na dividendo za l. 1935. Ti predelani se bodo izplačevali od 20. decembra dalje in so isti kot lani. Pre-

Glavnica naših bank se je od 1930 na 1934 zmanjšala za 240 milij. ali za 20%, kar je v zvezi z odpisi. Povečanje rezerv je pripisovati pretvoritvi dela vlog v posebne rezervne fondne in oddot izvira naraščanje.

Zanimivi so tudi podatki o zaslužku bank. Tako je znašala leta 1930 izguba 13.55 milij., dobički pa 269,0 milij., leta 1931 se je izguba zmanjšala na 5, dobiček pa na 178,2 milij., naslednjega leta 1932 je izguba narasla na 42,9, dobiček pa je padel na 102,6, 1933 je znašala izguba 51,3, dobiček pa 76,2, leta 1934 je bilo izkazanih izgub za 40,8, dobičkov pa 72,64 milij.

Skoraj polovica terjatev.

Iz najnovejšega popisa zavodov, ki so zaprosili zaščito v zvezi z zakonskih odredb, je razvidno, da je zaprosilo za zaščito 256 zavodov, odobrena pa je bila desetletna zaščita 220 zavodom, in sicer je bil dovoljen samo odlog plačil 186 zavodom, 4 odlog plačil in sanacija, 6 odlog plačil in fuzija ter 24 izvenkonkurne likvidacije. Iz teh statistik je razvidno, da se danes nahaja 40% vseh jugoslovanskih bank pod zaščito, še bolj pa je razviden vpliv zaščite na naše gospodarstvo iz tega, da znašajo vezane terjatve vlagateljev in upnikov pri zavodih, katerim je odobren odlog plačil 4.449,9 milij. din, ali 48,5% skupne vsote vlog vseh jugoslovanskih bank.

dujem znaša za prvenstveno delnico bruto 40 frankov, za navadno delnico A 37, za navadno delnico B pa bruto 37 francoskih frankov.

Zagorska tvornica volnenih tkanin v Zagrebu (tovarna v Oroslavju) objavlja bilanco za tri leta nazaj: 1932—1934. Bilanca za 1932 izkazuje 0,9 milij. izgube pri glavnici 5 milij., za 1933 je znašal dobiček 0,16 za 1934 pa 0,4 milij. dinarjev, tako da se prenos izgube zmanjša na 0,5 milij. Investicije tovarne znašajo 15,1 milijona Din.

Prvi občni zbor za 1935. »Gradjanska šteditonca«, d. d. v Belgradu je sklenila v »Službenih novinah« svoj občni zbor za 1. februar, na katerem bo predložena bilanca za 1935.

Dobava pragoz za Madjarsko. Osrednja zveza gozdnega gospodarstva v Belgradu je sklenila z madjarskimi državnimi železničarji kompenzacijsko pogodbo za dobavo 48.000 bukovih in hrastovih pragoz.

Naš kliring s Českoslovaško. Českoslovaški aktivni saldo v klirinskem prometu z našo državo je narasel od 80 milij. Kč dne 15. novembra na 81,1 milij. Kč dne 15. decembra.

Stavbne hranilnice v Avstriji. Dunajski listi poročajo, da se je število stavbnih hranilnic v Avstriji, v zvezi z njih rekonstrukcijo, zmanjšalo od 40 na 14. Trenutno se vrše pojanjanja, da bi se to število zmanjšalo še za tri zavode. Redukcije stavbnih hranilnic se bodo nadaljevale.

Spoznaj sebe. V današnjih težkih časih je težko doseči v življenju pomembne uspehe. Posebno je to težko doseči onim, ki niso otroci sreče in jim gre samo resno in težko ter trpljenja polno delo od rok. Ti potrebujejo za doseg uspeha pravičnega načrta, katerega si morajo izdelati. Ta načrt pa je možen le tedaj, če dobro pozna samega sebe. To mu pa omogoča le praktična žepna kartoteka, ki ima vse potrebna vprašanja, na katera je treba odgovoriti, če se hoče kdo podati na pot k uspehu. Le sistematično delo na podlagi načrta nam prihrani mnogo nepotrebnega dela in nas usposablja za doseg velikih ciljev, katere si stavlja vsakdo. V ta namen bo dobro prišla knjižica »Spoznaj se«, katero je izdal avtor žepne kartoteke in stane le 3 Din. Nizka cena 3 Din omogoča vsakemu nakup, ki je posebno priporočljiv zaradi tega, ker je del izkupička namenjen mestnemu socialnemu uradu za akcijo v korist revnim otrokom.

Borza

Ljubljana, 18. decembra.

Denar

Neizpremenjeni so ostali tečaji Berlina, Curiha in Prage, dočim so vsi drugi tečaji popustili.

V zasebnem kliringu se je avstrijski šiling uvrstil na ljubljanski borzi na 8,88—8,98, dočim je na zagrebški borzi ostal neizpremenjen na 8,88 do 8,98, na belgrajski pa je notiral 8,866—8,966. Grški boni so notirali v Zagrebu 29,90—30,60, v Belgradu pa 30 blago. Za nemško marko je znatno

V vsako stanovanje

TUNGSRAM

NITKA V DVOJNI VIJAČNICI

povpraševanje, vendar blaga ni. V Zagrebu je narasla na 14,10—14,30, v Belgradu pa na 14—14,30. Angleški funt je nadalje popustil v Zagrebu na 245,01—246,61, v Belgradu pa na 245,70—247,30. Španska pezeta je notirala v Zagrebu 6,80—6,90, v Belgradu pa 6,85 blago.

Ljubljana. Amsterdam 2066,44—2081,04, Berlin 1756,08—1760,95, Bruselj 737,51—742,57, Curih 1421,01—1428,08, London 215,07—217,12, New York 4339,4—4375,72, Pariz 289,42—290,85, Praga 181,49—182,59.

Promet na zagrebški borzi je znašal brez kompenzacije 1.022.570 Din.

Curih. Belgrad 7,02, Pariz 20,3675, London 15,165, New York 307,75, Bruselj 51,95, Milan 24,82, Madrid 42,30, Amsterdam 208,75, Berlin 123,90, Dunaj 56,80, Stockholm 78,20, Oslo 76,20, Kopenhagen 67,70, Praga 12,78, Varšava 58,15, Atene 2,90, Carigrad 2,45, Bukarešta 2,50, Helsingfors 6,6875, Buenos-Aires 0,8375.

Vrednostni papirji

Tendence za državne papirje je bila na naših borzih nekoliko slabša. Cvrsta pa je bila za 7% investicijsko posojilo v Belgradu. Promet je bil v Zagrebu slab, znatnejši pa v Belgradu.

Ljubljana. 7% inv. pos. 76—78, agrarji 45—48, vojna škoda prompna 364—368, begl. obv. 61—62, 8% Bler. pos. 81—82, 7% Bler. pos. 70—71, 7% pos. DHB 75—77.

Zagreb. Drž. papirji: 7% inv. pos. 76 den., agrarji 43,50—45, vojna škoda prompna 362,50—363,50 (363), 12, 1, 2, 3. 363,50 bl., begl. obv. 60,50—62, dalm. agrarji 60,25—61,50, 8% Bler. pos. 50 den., 7% Bler. pos. 70,75—71,25, 7% pos. 74 den., 7% stab. pos. 77 den. — Delnice: Priv. agr. banka 239—245, Trboveljska 122—140, Osj. sladk. tov. 135 bl.

Belgrad. Drž. papirji: 7% inv. pos. 78,75—79 (79,25), agrarji 46,25 bl., vojna škoda prompna 362,50—363,50 (363,5), begl. obv. 64—64,5 (64,25), dalm. agrarji 62—63,50 (62,50), 8% Bler. pos. 81,5—82, 7% Bler. pos. 71,25—72 (71,75), 7% pos. DHB 78 bl. (77, 76,50), 7% stab. pos. 78-bl. (78). — Delnice: Narodna banka 6350—6350, Priv. agr. banka 239—240 (240, 239).

Žitni trg

Položaj je prav evrsta. Prav posebno pa je evrsta koruza, za katero je veliko povpraševanje za Južno Srbijo, kjer je radi povodnji v nekaterih krajih opazili pomanjkanje živeža. Poleg tega pa je ponudba koruze zelo slaba. Za staro koruzo zahtevajo 110—112, nova pa notira že 107,50 brez ponudbe. Notacije na ljubljanski borzi so ostale neizpremenjene.

Ljubljana. Pšenica bač. 79-80 kg 166—170, ban. 78 kg 166—170, oves slav. 144,50—145, koruza za čisto primerno suha 1935 104—107,50, moka pšenična bač. in ban. niča 265—275, št. 2 245—250, št. 5 225—230, otrobi pšenični bač. 110—115.

Novi Sad. Vse neizprej. Tendence evrsta. Promet srednji. — Jutri novosadska borza ne posluje.

Živina

Ljubljanski živinski sejem 18. dec. je bil radi izredno slabega vremena prav slabo založen ter je bila kupčija temu primerna. Prignanih je bilo (v

oklepaju število prodanih glav): 12 (—) konj, 13 (4) volov, 20 (10) krav, 23 (13) telet, 30 (10) velikih prašičev in 30 (22) prašičkov za reja. Cene so ostale neizpremenjene: voli 1. 3,50—4, 11. 2,75 do 3,50, 111. 2—2,75, krave debele 2—3,50, klobasice 1,50—2, teleta 4,50—5,50, prašiči 5,50—7,50 (vse za kg žive teže); prašički za reja komad 85 do 150, konji po kakovosti 500—3500 Din.

Naznanila

Ljubljana

1. Prirodosloveno društvo priredi kot svoje 6. letno leto prirediteljstvo o raziskavanju knjižnih jam v Italiji ter o speleološkem inštitutu v Pestoju. Predaval bo g. dr. Ljudevit Kušar ob mnogih skulpturalnih slikah. Predavanje se vrši v predavalnici Mineraloškega inštituta na univerzi, v soboto, 21. 1. m., ob 18.

2. Na prostnem večeru fantov šentpeterske prosvete, drevi ob 8, bo predaval akademik Gajšek Vlada o umetnosti. Predavanje bo pod naslovom: Številne slike in diapozitivi.

3. Katoliško prostosloveno društvo na Gradu vzporedi v nedeljo dne 22. dec. 1935 izvečer Andrejček v 5. deljanih v Rokodelskem domu, Komenskovega ul. 12. Pričetek ob pol 8 uri zvečer.

4. Pevsko društvo Sreberje-Zadobrova gostuje v Godbenem domu v Domalah dne 22. dec. 1935 s kramo iz iz svetovne vojne in njene ni.

Načelo službo imajo lektorji: Dr. Piccoli, Tyrkova, e. 6; mr. Hočvar, Celovška c. 62 in mr. Gartin, Moste, Zaloška c. 62.

Radio

Programi Radio Ljubljana:

Cetrtek, 19. decembra: 12.00 Odločki iz zvočnih filmov (plošče). 12.15 Vremenska napoved, vesolje 13.00 Napoved časa, objava sporeda, objave 13.15 Razni zbori (posle) 14.00 Vremenska poročila, borzni tečaji 15.00 Francoska glasba (Rai, oči). 16.00 Slovenska in Slovenec (g. dr. Rudolf Kolarič) 16.40 Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda, objave 17.00 Nac. ura: Ljudski Srbi in Sokolstvo (Bogdan Spertjak) iz Belgrade 20.00 11. ura francoske glasbe: Priloga iz klavirja ilustrira g. prof. L. M. Škerjanc 21.00 Obisk pri Levu Nikolajeviču Tolstojem (g. Radivoj Petelin-Petrak) 21.30 Brada Šek. Čas Polboje sinje ... Besedilo napisal dr. Ivo L. Rudolf 8. samospevi poje g. Jozo Rum, opravi tenorist. Pri klavirju: g. prof. Marjan Lipiček 22.00 Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda 22.15 Radijski jazz. Koniec ob 23.

Drugi programi:

Cetrtek, 19. decembra: Belgrad. 19.37 Godba na pihala 20.00 Kmetje na belgradski slavi, vesolje 22.30 Prensos glasba iz knjarne — Zagreb: 20.00 Belgrad 21.15 Plesna glasba — Dunaj: 17.25 Koncertna ura 19.30 Kubaški na ploščah 20.35 Teta Ana, vesolje 21.30 Glasba 22.35 Ura dunajske glasbe 23.15 Jazz — Budimpešta: 19.40 Zabavni koncert Karoly Hubertova — spretna slavnost 21.00 Glasbena glasba 23.00 Prensos iz knjarne — Trst-Milan: 16.30 Operne arije 20.30 Ura, nato plesna glasba — Rim-Bar: 16.30 Klavirna glasba in petje 20.30 Orkestralni in solistični koncert 20.35 Plesna glasba — Praga: 19.30 Plošče 19.30 Klavirski skladbe 20.30 Ura z glasbo 22.15 Plesna glasba — Bratislava: 19.30 Prensos opere: Ruska Lady Macbeth — Varšava: 20.00 Iz oper 21.00 Ura 21.35 Poljske pesmi 22.00 Godalni kvartet 22.30 Plošče — Berlin: 20.30 Vesela vojnja skozi Berlin — Königsberg: 20.10 Mozartov ciklus — Hamburg: 20.30 Plesna glasba — Bratislava: 20.10 Mozartov ciklus 21.00 Stuttgart — Lipsko: 20.15 Ura 21.00 Hamburg — Frankfurt: 20.30 Ura 21.00 Orkestralni koncert — Stuttgart: 20.10 Mozartov ciklus 21.00 Vesela ura — Monako: 20.10 Wagnerjev večer.

Popolnoma zastonj in brezobvezno

smo Vam vsak čas na razpolago z nasveti in proračuni za poljubno oglaševanje v našem dnevniku v

božični in novoletni dobi

Potrudite se osebno v eno naših uprav ali kličite telef. št. 29-92
Mariborčani kličite 29-50
Ciljani pa 1-76

Oglašac za izdajo »zlate nedelje« sprejemamo do 21. decembra opoldne, za božično številko pa samo do 23. dec. opoldne

Oglejte si izložbe slaščičarne „Pelikan“ Maribor, Gosposka ulica št. 25

Kulturni obzornik

Slavljostna številka Slovenskega Pravnika

Ob zaključku XLIX. letnika »Slovenskega Pravnika«, pod spretnim vodstvom dr. Rudolfa Sajovca dobro urejenega glasila slovenskega pravnika izobraženstva, je izšla neobičajno obsežna slavljostna številka na 182 straneh. V takem velikem obsegu se list obenem dostojno pripravlja za svoji lastni 50-letni jubilej, ki ga s prihodnjim letom začne.

Urednik je slavljostno številko posvetil štirim pomembnim Slovincem in stebrom pravne fakultete v Ljubljani. Letos namreč slave svoje šestdesetletnice štirje vseučiliški profesorji, katerih imena so tesno povezana z našim znanstvenim življenjem in posredno, v kolikor se pravni nauki vsak dan odražajo v našem javnem življenju, tudi z javnim. Imena teh štirih šestdesetletnikov so vsem predobro znana.

Dr. Gregor Krek, ki je že davno pred vojno bil znan kot glasbenik širokih zasnov in uravnoteženega gledanja, je odličen pravoznanstvenik, ki je prišel z ustanovitvijo ljubljanskega vseučilišča na svoje pravo torišče.

Drugi jubilar je dr. Rado Kušej. Z veliko ljubeznostjo in vnemlostjo se je lotil cerkvenega prava. Njegovo učno knjigo s tega pravnega področja pozna vsa naša duhovščina. Saj je napisana tako, da jo tudi praktik s pridom vzame v roke.

Odličnega poznavalca trgovskega, meničnega in čekovnega prava imamo v dr. Milanu Škerlju. Prav sedaj je pred skupščino trgovski zakon in ob tej razpravi je vlada jubilaru poverila odlično poslanstvo.

Še do nedavna malo poznano slovensko pravno zgodovino pridno grebešno prekopava četrti

šestdesetletnik dr. Metod Dolenc, ki je profesor za kazensko pravo. On luči stare slovenske pravne izraze iz ne baš bogatih virov.

Ti štirje jubilarji neumorno bogate naše znanstveno slovnost. Dobri strokovniki so strokovnemu glasilu »Sl. Pravnika«. Poleg tega pa so napisali celo vrsto del, od katerih so nekatera izven mej naše domovine veliko bolj znana, kakor pa nam Slovincem samim.

Avstrijska zakonodaja je uživala sloves in glas njenih pravnikov je bil pomemben. Naša država je v glavnem prevzela vse večje v Sloveniji veljavne zakone tudi za ozemlje bivše Srbije in Črne gore. Učenjak na civilnopravnem polju Neumann je napisal komentar, ki je bil več desetletij merodajno vodilo sodnopravnih krogov. Temu komentaru sta dr. Krek in dr. Škerlj napisala dodatek in v njem prav obdelala naše civilnopravno pravo-znanstvo. To njuno delo je ob šesteroliki naši zakonodaji še posebno pomembno. Tako po vsebini kakor po načinu obdelave daleč nadkriljuje glavno delo. To je splošno priznanje, ki je slovenskemu človeku v posebno čast. Dr. Krek se je uspešno lotil bivšega ustavnega prava in napisal pregledno in dovršeno delo o njem. Tudi zakon o ureditvi rednih sodišč, ki so bila še do nedavna naša boleča stran, je obrazložil tako, da je zajel vse probleme, ki se stavlja jo modernemu civilnemu sodstvu. O meničnem pravu je dr. Škerlj izdal posebno učno knjigo, ki je sicer radi novega meničnega zakona postala za prakso manj uporabna, toda v njej razloženi temeljni pojmi veljajo še vedno.

Za novi zakon o menici in čeku pa je napisal za praktika temeljit komentar, ki ga s pridom porablja tudi študirajoča mladina. Za kazensko pravo je dr. Dolenc sestavil dve pomembni in zelo upoštevani knjigi. Komentarji je novi kazenski zakon, sistematično za obdelal procesno pravo. Skupaj s prof. Maklecom je napisal praktično knjigo, v kateri je obdelal celotno naše kazensko pravo. Ta dela jubilarov so poleg nešteto drugih njihovih del nedvomno najpomembnejša. Saj naj-

demo te knjige že v vsaki roki slovenskega pravnika, zasluženo sloves pa uživajo pri naših bratih in tudi v svetu izven državnih mej. Kakor so slavljenci na eni strani temeljiti znanstveniki, tako so obenem tudi praktični delavci na našem zakonodajnem polju: vlade jih po njihovih stroških kličejo za člane zakonodajnih komisij. Poleg tega, da so vsi po starosti istih let, so tudi enako številni let učitelji slovenskemu pravu naraščajo. Po petnajstletnem obstoju ljubljanske univerze moremo reči, da je večina našega pravnika razumnostva že izšla iz šole jubilarov.

Urednik »Sl. Pravnika« je ta pomembni jubilej slovenskih znanstvenikov počastil na poseben način: Prispevke za to slavljostno številko so napisali izključno absolventi ljubljanske pravne fakultete. V njih delih se najlepše zrcalijo uspehi in zasluge slavljencev. Pri razporeditvi materiala se je držal urednik načela abecednega reda. Vsi avtorji že zavzemajo pri nas pomembna mesta.

Vsebina slavljostne številke je tale:
1. Dr. Bažil Stojan: Novo nemško delovno pravo. 2. Dr. Jurkovič Josjo: Materijalna pravno-močnost upravnih aktov po našem pravu. 3. Dr. Korošec Viktor: Položaj žene po pravu asirske pravne knjige. 4. Dr. Kržišnik Ciril: O pravni naravi Epanagoge. 5. Dr. Kušej Gorazd: Ministrska odgovornost in njena pozitivnopravna ureditev pri nas. 6. Dr. Murko Vladimir: O novejši bančni zakonodaji. 7. Dr. Pretner Leo: O klirinskih nakaznicah. 8. Dr. Tomšič Ivan: Nekaj pogledov na pravno organizacijo plebscista na Koroskem dne 10. oktobra 1920. 9. Dr. Voršič Josip: O valutnih klavzulah. 10. Dr. Zontar Josip: Problem lastniških cerkva in samostanov v pravni zgodovini Jugoslovanih. Za temi razpravami poročajo pod rubriko »Književna poročila« dr. Furlan o Tasicevem Uvodu u pravne nauke, dr. Munda o komentarju k nemškemu sterilizacijskemu zakonu, dr. Sajovic o Krekovem Antonu Randi in o Publikacijah rimskega Inštituta za zakonodajne nauke. Med raznimi vestmi je omeniti Furlanovo opozorilo na

šestdesetletnik univ. prof. Spektorskega, Zontarjevo posmrtnico prof. Jasinskemu in Sajovicu poročilo o zadnjem pravniskem kongresu.

»Slovenski Pravniki« se je s to številko dostojno oddolžil zaslugam imenovanih štirih profesorjev-jubilarov in zaključil XLIX. letnik na zelo učinkovit način.

Od Van Eycka do Brueghla je naslov razstave staronizozemske umetnosti v pariškem paviljonu L'Orangerie. Razstava je v nekem smislu specialna revija stare flamske umetnosti. V organizaciji sodelujejo belgijski zavodi in Louvre. Po podobah v listih sodeč so na razstavi zbrana številna tudi najbolj znamenita dela staroflamske šole iz različnih lasti. Med njimi eno Brueghelovo delo iz zbirke princa Pavla. Ta razstava in razstava staronizozemske umetnosti v Bruslju nas upravičujeta govoriti o nekaki renesansi današnjega interesa za primitivno umetnost Evrope. Če se resno vprašamo in uvidimo, kako živo nas ta dela zanimajo, bo ta »renesansa« postala razumljiva.

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

DRAMA — začetek ob 20

Cetrtek, 19. decembra: Otrci. Red B.
Petek, 20. decembra: Zaprt.
Sobota, 21. decembra: Praki ali Od krojača do ministr.
Red C.

OPERA — začetek ob 20

Cetrtek, 19. decembra: Aida. Red Cetrtek.
Petek, 20. decembra: Zaprt.
Sobota, 21. decembra: Salome. Premijera. Iven.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Cetrtek, 19. decembra ob 20. uri: »Malomeščani«
Red A.
Petek, 20. decembra: Zaprt.
Sobota, 21. decembra ob 20. uri: »Festa«. Premijera.
Red B.

V peklu Azije

Škorpioni napadli ekspedicijo v puščavi Karakum

Ekspedicija, ki jo je odpravila moskovska akademija znanosti se je sedaj, po dveh letih raziskovanja, vrnila. Raziskovala je Turkmenistan in puščavo Karakum. Črno puščavo, kakor tudi imenujejo ta pekel Azije.

Pred nami je poročilo v velikih potezah, ki ga je sestavil voditelj te ekspedicije, neki Vasilevskij. Predvsem kaže to poročilo, da so geografske in topografske cilje, ki so vodili ekspedicijo v te obupne in tako nevarne pokrajine osrednje Azije, v resnici dosegli.

Sedaj je končnoveljavno doguano, da v teh neizmernih puščavskih delih, ljudje ne živijo. Na stotine kilometrov suokoli, niso našli niti ene človeške naselbine. Vzrok je to, da tu noben človek, niti najbolj primitiven nomad ne najde pogojev za življenje. Daleč naokrog nikjer nobenega grma, ne bilke, nič drugega kot samo razbeljen pesek. V teh krajih so že ponovno ugotovili več kot 75° C vročine. Ta peklena vročina ne požiga samo pokrajino, ampak morda tudi človeka in žival. Marsikomu onemogoča dihanje.

Velikanski peščeni hribovi, s katerimi je pokrita vsa puščava Karakum, se neprestano premikajo. Nekaj časa potujejo v eni, potem pa zopet v drugi smeri. Ekspedicija je to na žalost večkrat na lastni koži občutila, kajti večkrat so se šotori čez noč, čeprav so bili še posebej trdno postavljeni, nenadoma podrli. Grozna je bila tudi nadloga strupenih kač in

drugega mrčesa. Nekega dne je rusko ekspedicijo napadla cela vojska velikih in nevarnih škorpionov. Boj proti njim je bil popolnoma brezuspešen in tako ni preostalo ekspediciji nič drugega, kakor da je hitro pospravila šotore in da je pokrajino v begu zapustila, čeprav je bila ravno takrat, po celih tednih nadčloveških naporov in pomanjkanja počitka nujno potrebna.

Pomembno delo so pri ekspediciji opravljali v prvi vrsti letalci. Nobena stvar jim ni vzela poguma in neprestano so zopet in zopet vzletavali, da bi napravili za nameravane topografske posnetke neobhodno potrebne fotografije.

Približno 40.000 kv. kilometrov puščave so mogli s temi fotografskimi posnetki iz zraka končnoveljavno topografsko ugotoviti. Pri svojih poletih so se letalci morali boriti ne samo s pekočo vročino, ampak tudi z nevarnimi peščenimi viharji, ki so se nenadno dvignili nad to peščeno morje in tako zatemnili nebo, da bi človek mislil, da je noč. Skoraj še bolj nevarno pa je bilo, če je solnce z jasnega neba sijalo na peščeno ravan pod njimi, kajti potem je bilo toliko in tako močnih svetlobnih refleksov, da so se oči vnele in začele peči. Pilot Driščakov je zaradi tega odbijanja svetlobe celo začasno oslepel. Šele po tednih je dobil komaj za silo nazaj svoj vid, v Moskvi pa ga bodo morali operirati.

Parada italijanskih prostovoljcev, ki odhajajo v Abesinijo. Med Italijani, ki prebivajo v tujih državah, se je oglasilo mnogo prostovoljcev za Abesinijo.

Štiri dni v megli in močvirju

Sredi Anglije na visoki planoti med grofijo York in grofijo Derby leži Black Hew Head, dežela brez gospodarja, široko razprostrta divjina. Samo malo ozkih poti vodi po njej, ponoči pa tod ne hodi nihče, kajti ta pokrajina skriva v sebi zahrbtna močvirja, v katerih preži smrt. Ta pokrajina je bila pozorišče tragedije, ki bi skoraj zahtevala življenja treh mladih deklet.

Ta dekleta so pred petimi dnevi potovala čez Black Hew Head in se zvečer niso vrnila k staršem domov. Ti so vsi v skrbeh obvestili policijo, in še isto noč so se odpravile reševalne ekspedicije. Tudi ni bilo težko misliti si, kaj se je zgodilo. Popoldne se je namreč spustila nad pustino gosta megla in v tej megli so morale deklice zgrešiti pot. Ves dan so pustino preiskavali pod vodstvom dobrih poznavalcev kraja, toda zaradi megle se ni nikamor videlo in so vsi klici in signali ostali brezuspešni. Ko je končno za malo časa posvetilo solnce, je letalo več ur letalo nad pokrajino, kjer naj bi po človeški

in začeli potem skupno klicati. In res so slišali slaboten odgovor v daljavi. Pol ure pozneje so pogrešanje našli. Ležale so na bregu potoka na majhni sipini in niso imele več toliko moči, da bi se dvignile. Njihova obleka je bila premočena in pokrita z ilovico, na obrazu pa so se jasno kazali sledovi strašnih naporov, ki so jih štiri dni in štiri noči morale prenašati. Tudi same niso več upale, da bodo še kdaj žive prišle iz ujetništva megle.

Prenos do najbližjih človeških bivališč je trajal več ur. Nato so spravili dekleta na policijsko stražnico, malo nato pa v bolnišnico. Dobile so namreč precej ozeblin.

»Me še nismo nikoli hodile po hribih,« tako je začela popisovati ena izmed deklet doživljanje, »in smo se zato odpravile ob lepem vremenu na pot, ki vodi k gorovju Lad-dow čez Black Hew Head. Na polovici poti je padla megla, me smo se hotele vrniti, toda zgrešile smo pot in blodile do popolne teme brez pravega načrta okrog. Slednjič, ko smo videle, da homo morale na prostem prenočiti, smo poiskale kolikor toliko zavarovan kraj in legle. Bilo je mrzlo in deževno, močno nas je zeblo in zato smo se spravile tesno skupaj, da bi druga drugo varovale pred snegom. Naslednje jutro smo pojedle še zadnji ostanek kruha in začele nato zopet iskati pot. S težavo smo se vlekle naprej in zvečer smo na svoje nedopovedljivo razočaranje spoznale, da smo blodile v krogu. Skoraj vso naslednjo noč smo molile, zaspati namreč nismo mogle.

Tretjega dne smo sledile le kaki dve ali tri milje daleč nekezu potoku. Mislile smo, da nas bo moral pripeljati ven iz divjine. Toda naše noge so bile tako otekle, da smo končno onemogle obležale. Edino okrepčilo nam je bila blatna voda iz potoka. Novega poguma smo dobile, ko smo videle čisto nizko nad nami letalo. Me smo mahale, kolikor smo pač mogle, toda pilot nas očitno ni opazil, kajti letalo je letelo naravnost naprej. Povrh vsega se je ena od nas pogreznila do ramen v blatno kotanjo. Obe ostali sva jo pa držali za roke. Če bi bilo na tem, da bi umrle, smo hotele vse tri skupaj umreti. Z zadnjimi močmi sva jo izvlekli ven. Sedaj pa smo bile popolnoma izčrpane. Ostale smo, kjer smo obležale in čakale smrti. Ko smo zaslišale glasove rešiteljev, nismo imele niti toliko duševne moči več, da bi se razveselile.

Dvogovor.

V stari Avstriji je pred več desetletji vodil finančno ministrstvo učenj Böhmer-Bawerk, ki je bil sloveč finančni strokovnjak, zato pa čudovito slab govornik. Kadar je govoril, je mrmljal, tjavendan, tako da so ga celo stenografi komaj razumeli. Nekoč je bila v državnem zboru proračunska seja in Böhmer-Bawerk je državnemu zboru podajal svoje dolgo finančno poročilo. Poslanci so se ministrovega mrmljanja kmalu naveličali in so se šli sprehajati na hodnike, tako da je bila končno zbornica prazna. Medtem je prišel v zbornico poslanec dr. Funke iz čeških Litmeric ter se zelo začudil, ko je videl vse poslance na hodniku, nikogar pa ne v dvorani. Vprašal je, kaj se v dvorani godi, da je vse prazno. Brnski poslanec dr. Lecher pa mu je pojasnil takole: »Eh, gospod tovariš, v zbornici ni sedaj nič posebnega. Le gospod Böhmer se potihem pogovarja z gospodom Bawerkom.«

Ameriški Rdeči križ v Abesiniji oskrbuje abesinske ranjence.

Jekleni ptiči uničujejo

V svetovni vojni so rabili letala predvsem v izvidniške in napadalne namene. V sedanji afriški ekspediciji pa se Italijani prvič v vojni zgodovini poslužujejo letal tudi v intendantni, sanitetjski in poštni službi, in če bodo dosegli v Abesiniji kakke večje strateške uspehe, se bodo morali za to zahvaliti predvsem svojim izbornim Capronijem.

Doslej dva italijanska letalska aktivnost zabeležiti ima izredno huda zračna napada: bombardiranje neke do dvajset tisoč mož močne abesinske kolone v kotlini med Amba Aladžijem in Antalo dne 19. novembra, v katerem sta sodelovali sloviti letalski eskadri »La Disperata« in »Testa di Leone«, ter zadnji zračni napad na sedež abesinskega generalnega štaba v mestu Dessiju dne 8. in 9. t. m.

»La Disperata« pod poveljstvom Mussolinijevega zeta grofa Ciana je sestavljena iz desetih velikih trimotornih letal tipa Caproni. Vsako letalo ima 5 ali 6 mož posadke, in sicer dva opazovalca, katerih eden ima skrb nad bombami, a drugi nad strojnimi. Pogostoma jima je pridružen za pomoč še tretji opazovalec. Razen pilota ima vsako letalo tudi svojega radiotelegrafista. Vsak aparat tipa Caproni ima dve težki strojnici, za navzgor in za navzdol. Ker v navadnem vojskovanju rabijo samo lažje, po trideset ali pa celo samo po dva kilograma težke bombe, nosi vsako letalo v prvem primeru po 20, v drugem pa po 500 bomb. Letalna sposobnost takega aparata znaša do 1400 kilometrov; za to razdaljo mu zadostuje enkratni zalogaj z bencinom.

Druga eskadra, »Testa di Leone«, ima takisto deset enakih Capronijev pod poveljstvom majorja Tessoreja. V tej eskadri služita kot pilota Mussolinijeva sinova: 17-letni Bruno in 19-letni Vittorio. Oba sta napravila maturo in sta dobro znana v Eritreji, kjer sta se že pred dvema letoma udeleževala velikih lovov na tamkajšnje zveri. Aparati »La Disperate« imajo za geslo naslikano sprdaj mrtvaško glavo z dvema navzkriž položenima kostema, letala »Teste di Leone« pa napis »Quia leo sum«.

Razen teh bombarderjev imajo Italijani še letala Caproni III, ki jih rabijo zlasti v intendantne namene. Vsako tako letalo more nositi do 2000 kg tovora. Ko je bila nedavno glavna italijanska armada zaradi velikih poplav odrezana od svojega trena v zaledju, jim je eskadra 25 Capronijev III nudila uspešno pomoč: brez tega prometnega sredstva bi bila utegnili zadeti italijansko armado usodna katastrofa. Ob neki priliki je 23 teh letal srečno pristalo v bližini odrezane kolone generala Mariottija, ostali dve letali, ki nista mogli pristati, pa sta metali moštvo svoje živčne zaloge iz višine 500 metrov. Živila, ki jih morejo na ta način dovažati, predvsem moko, kavo, kondenzirano mleko, čaj in kruh, spravijo v vreče, ki tehtajo

približno po 85 kg. Vsako letalo nosi potem-takem do 25 vreč z žvili.

Obe eskadri sta stacionirani v eritrejski Asmari. To mesto je v vojnem času čudovito naraslo. Nekdaj neznatno mestce je danes podobno ogromnemu mravljišču ljudi in blaga. Dan na dan raste v njem novi hoteli, restavracije, pivnice in kramarije. Italijanske ladje dovažajo iz domovine vsak dan velikanske zaloge živil in vojnih potrebščin. Kljub živahnemu

Predsednik čsl. republike Masaryk odstopa: V gradu Lany je svolasi predsednik izjavil, da odstopa. Od leve na desno stoje: senatni predsednik dr. Soukup, predsednik poslanske zbornice Malypetr, Masaryk, min. predsednik dr. Hodža, predsednikov kanceler dr. Samal, ki bere predsedni kovo izjavo.

prometu pa si marsikdo ne more nabaviti stvari, ki jih nujno potrebuje. Posebno nezadostne so zaloge samovarov, posode za črno kavo in fotografskega papirja. Ljudje, ki zahtevajo teh predmetov, dobijo navadno stereotipni odgovor. »Smo naročili, je že na poti.« V trgovini imajo kajpak prvenstvo naročila orožja in nabojev in šele potem pridejo na vrsto predmeti, ki jih rabi civilno prebivalstvo. Cene vseh predmetov so se strahovito dvignile, prav tako tudi prevoznina. Trgovci ali časniki, ki se hoče peljati z avtom, mora plačati bajne vsote. Celo cena mežgov se je skoraj podestorila. Pri vsem tem pa prihajajo v Asmaro dan na dan nove gruč restavraterev, natakarijev, kuharjev in brivcev, ki odpirajo lokale ali pa se odpravljajo za armado, upajoč, da si bodo tik za fronto zgradili zlate gradove. V nenavadnem obsegu se je razvila v Abesiniji posebno moda razglednic, ki jih delavci in vojaki cele tone pošiljajo v svojo domovino. Te razglednice predstavljajo predvsem abesinske znamenitosti, kakor narodne noše itd. Take razglednice se prodajajo že po dve liri in pol, a najbližja založba zanje je v egiptskem Kairu. Od tam prihajajo ogromni prevozi v Asmaro, od tod pa jih letalska pošta dvakrat na teden odnaša v Italijo. Letalska pošta odhaja iz Asmare vsak ponedeljek in četrtek. Ta dva dneva sta skrbno zapisana v beležnici vsakega vojaka. Pismo, poslano z letalsko pošto iz Asmare, je čez pet dni že v rokah naslovljenca. Ta pošta deluje redno in precizno in stiki med moštvom na bojišču in domovino so vzorni.

V Asmari je nastanjenih zdaj kakih petdeset vojnih poročevalcev iz desetih držav. Po izjavi nekega italijanskega dopisnika prizadenejo ti vojni poročevalci italijanskim oblastem več hrupa ko polnoštevilni polk domačinske konjenice. Vsevpriek nekaj zahtevajo, a z ničemer niso zadovoljni, predvsem pa se pritožujejo nad podnebnimi. Abesinska vojna zahteva od vojnega poročevalca čisto svojevrstno opremo in marsikateri izmed njih, ki je prišel v Asmaro v kratkih sportnih dokolenkah in lakiranih čevljičkih, si je že nakopal pri raznojezičnih tovariših pomilovalen posmeh, od afriškega podnebnja pa bolezen ali pa celo smrt v izvrševanju naporene službe.

Vedni nemiri v Kairu, kjer demonstrirajo egiptski nacionalisti. Na sliki vidimo goreči voz cestne železnice sredi ulice.

Ljubljana pred sto leti

Ljubljana, 18. decembra.

V Ljubljanskem klubu, ki je zlati pod predsedstvom dr. Windischerja postal znan po odličnih predavanjih, ki jih prireja, je predaval v torek zvečer vseučiliški profesor dr. Fr. Kidrič o nadvse zanimivi temi »Ljubljana v letu 1834.«

Verna slika ljubljanskega življenja, ki jo je orisal predavatelj, je nastala v zvezi s preseljenostjo. To leto je namreč zopet prišel v Ljubljano dr. France Prešeren, poln upov na lepo bodočnost. Bil je to čas, ko sta odločala o ljubljanski modri »Wiener Modenzion« in »Mercure de France«, ki sta predpisovala damam tesen pas in zvončasta krila. Čez dvajset let je dobila ta moda ime Biedermeier po neki risbi v humorističnem listu. Ljubljana je bila tedaj v dobi sveč, postiljonijskih rogov in parizarijev, vendar je že istega leta tudi v Avstriji stekla na Češkem prva železnica. Politično ozračje je bilo v znamenju najtemnejšega nazadnjstva. Prebivalci so morali imeti spricevala o morali, cvetelo je denuncianstvo in vohunstvo, o najmanjši politični svobodi pa ni bilo govora. V tem času je bila Ljubljana veliko središče blagovnega prometa. Znan je bil pristav v Trnovem in pošta v sedanji Selenburgovi ulici, ki je urejevala vse osebni promet v smeri proti Trstu in Dunaju. Ljubljana je imela pet fara. Gosposka fara je bila šentkliška, beraška šentjakobska, bogata frančiškanska, kmečka šentpeterska, bahata pa trnovska. Vsi uradi so bili tedaj združeni nekako na levem bregu Ljubljanice, večinoma na sedanjem Novem (Turjaškem) trgu in Gosposki ulici; v dvorcu, sedanji univerzi pa ni bilo uradov. Šole so bile vse združene v bivšem frančiškanskem samostanu na sedanjem Vodnikovem trgu; tam je bila štirirazredna osnovna šola, gimnazija in licej in tudi licejska knjižnica.

Mesto je izgledalo na zunaj kaj lično. Sredina mesta se je odražala po enotnosti hiš, kjer je prevladal baročni slog. Na te lepe stavbe pa so se naslanjale priproste domače, včasih celo kmečke in s slamo krite hiše. Sprehajališča je imela Ljubljana tudi že tedaj; zlasti priljubljena so bila: Zvezda, Lattermanov drevored in arehovi drevored med licejem in Ljubljano.

Slovensko preporodno gibanje je trajalo sicer že nad šestdeset let, vendar je Ljubljana na zunaj ohranjala še vedno nemški značaj. Razgovori imovitejših ljubljancev in tudi dopisovanje je bilo nemško, seveda prav tako uradni jezik. Slovenskih napisov ni bilo. Prvi slovenski napis nad trgovino je bil obesen v Ljubljani šele l. 1834. Edina časopisna sta bila seveda prav tako nemška, znana »Laibacher Zeitung« in »Illustriertes Blatt«. Da pa je bila Ljubljana kljub temu slovensko mesto, so pa dokazovala domača imena nemško krščenih ulic in seveda zlasti gostilni. Prav tako je gospoda s kmeti in posli občevala slovenski. Nemščina pa je živela od tradicije. Nemščino je podpiralo tudi dejstvo, da je bilo v Ljubljani nad tisoč uradnikov, ker je tedaj pripadala pod ljubljanski gubernij tudi še Koroska.

Uradniške plače niso bile bogzna kako velike, pač pa je bila dobro plačana policija. Odvetnikov je bilo v Ljubljani 11, v Celovcu pa kar 15. Duhovnikov je bilo v Ljubljani okrog 20. Bili so povsod spoštovani; udeleževali so se tudi pri preporodnem gibanju, vendar ne vsi. Tudi jansenizem je delil tedaj njihove vrste. Bratovščino je imela Ljubljana samo eno, vendar je imela nemški naslov; predsedoval pa ji je čevljarski mojster. Vojasva je bilo v Ljubljani dosti, nad 2000 mož, od teh je moral biti vsaj en bataljon od 17. pešpolka domačih jancev. Plemstvo je izgubljalo vedno bolj na ugledu in položaju, čeprav je imelo prednost v uradih in v častniški službi. Bilo je večinoma obubožno in od 200 plemenitašev jih je imelo v Ljubljani svoje hiše le 27.

Ker je bila Ljubljana važno prekladniško in prekupčevalsko mesto, je seveda cvetela trgovina. Bilo je 25 specerijskih trgovin, 20 manufaktur, 22 trgovin z hitom in deželnimi pridelki. Primičeva trgovina, ki jo je oče Primičeve Julije s spretnim vodstvom privedel do takega razmaha, je bila največja trgovina v Ljubljani, pa je v tem času že propadala. Trgovci, ki so predstavljali denarno aristokracijo, so bili zelo ponosni. Industrije je bilo malo; znana zvonarna Antona Samasse je bila tedaj lepo podjetje, druga industrija pa je bila rafinerija sladkorja, ki jo je ustanovil tržaški patricij Jakob Vernier v sedanji Kolodvorski ulici. Še sedaj znano staro cukrarno ob Poljanskem nasipu pa so trije tujci vprav tedaj ustanavljali. Čehi so bili že v dobi propada in le razne zunanosti in tradicije so še spominjale nanje. Od obrti je poleg trgovine cvetela najbolj seveda gostilničarska obrt. Obrtno priznanih vinarn je bilo tedaj 154, poleg tega še 6 pivarn in 7 kavarn. Zanimivo je, da so imeli

kavarne tedaj v rokah samo Švicarji. Izmed gostiln je bilo tedaj pet do šest gostiln prvega reda, med njimi v sedanji Selenburgovi ulici »Zur Stadt Wien« in še sedaj znani »Slone«, ki so mu tedaj pravili »Mishabab«. Pa so Ljubljanci ljubili tudi domače ostarije, kjer so si privoščili že tedaj znani čvček. Figabirt je že stal na svojem mestu. Prešernova najljubša gostilna pa je bila »Gostilna na gričcu ali »Pri krofasti Metki« na sedanjem Kongresnem trgu. Podjetna gostilničarka Metka sicer ni znala pisati, pač pa je računala vse na pamet, in kadar je kvartala, je vedno držala banko.

Tiskarna je imela Ljubljana štiri, in sicer Blasnikovo, Kleinmayerjevo, Eggerjevo in Sannenbergovo. Bile so to manjše tiskarne. Med knjigarnarji sta bila tudi dva založnika, in sicer Kleinmayer in B. H. Korn. Zanimivo je, da so tedaj prodajali knjige tudi v lekarni, ki sta jo vodila J. Wagner in dr. S. Graf. Lekarna je bila v sedanji Trnkocjevi ulici, v prvi »Čbelice« so prodali največ v tej lekarni.

Specialiteta Ljubljancev so bili poleg tedanjih trnovskih čolnarjev in nakladalcev ter krakovskih ribičev, tiarji iz Trnovca. Ti so na jesen, ko so se selile ptice selivke na jug, naložili ogromne množine cip, ki so dobile ime po nemškem nazivu »Zippellerche«. Izvažali so jih v Trst, v Gradec in na Dunaj. Poleg gospode je seveda v Ljubljani živelo okrog 2000 delavcev in 3000 služinčadi. Pravih umetnikov je imela Ljubljana malo, tako da je bil v tem času Prešeren gotovo na prvem mestu. Stavbeniki in kamnoseki so bile le obrtniki. Trije portretni slikarji, med njimi Matevž Langus, pa so imeli razmeroma dosti dela.

Značilno za kulturno življenje tedanje Ljubljane je dejstvo, da je bila opera že več let zaprta, dramsko gledališče pa je vedno bolj nazadovalo. Pred šestimi leti so Ljubljanci zadnjikrat slišali slovensko besedo na odru. Vzrok temu je bilo dejstvo, da so bili vsi igralci tuji. Glasbena kultura je v okviru glasbe napredovala izven cerkve pa je propadala. Ljubljana je imela tedaj štiri skladatelje, med njimi tri skladatelje cerkvene glasbe. Učitelj glasbe in dirigent Filharmonične družbe pa je bil Čeh Mašek. Gotovo je, da je tedaj bilo v Ljubljani precej slovenskih pripovednih avtorjev, vendar je tiskana beseda v časopisih bila nemška. Pač pa so se v teh časopisih uveljavljali kranski nemški verzifikatorji. Značilno je, da sta oba časopisa dajala včasih tudi prostor slovenskim verzom, in če bi se ljubljanski zavodni Slovenci tedaj zavedali važnosti, bi jim kaj lahko uspelo, ustvariti slovensko glasilo iz nemškega. Poleg zavednosti pa na žalost tudi niso imeli dovolj udarnosti.

Ljubljance so dobivale tedaj z izpolnitim 16 letom vstop v družbo. Njih izobrazba je bila malenkostna; pele in igrate so pri Filharmonični družbi.

Za politiko se Ljubljanci niso brigali, ker so upoštevali želje cesarja Franca I. in kneza Metternicha, naj prepreči politične skrbi tistim, ki so za to poklicani. Prav majhen je bil odstotek najbolj zavestnih, ki so se na tajnih sestankih sestajali in pogovarjali o svobodnih. Večina ni pogledala politike in se zato raje zabavala. Za zabavo je bilo na razpolago gledališče — sedanja Filharmonija —, dom strelškega društva v Strelški ulici in reduta na šentjakobskem trgu. Filharmonična družba tedaj še ni imela lastne stavbe. Žalostno, a resnično je, da je imela drama slab obisk — kakor danes. Opera je bila priljubljena, koncerti dobro zasedeni. Polne pa so bile vedno gostilne,

kjer so mnogi peli importirane nemške pesmi. V predmestjih pa slovenske.

V splošnem so bili Ljubljanci bolj kozmopoliti kot nemškutarji. Indiferentni napram slovenskemu preporodu je bilo približno prav toliko kakor simpatizerjev dovenskega preporoda.

Predsednik dr. Windischer se je predavatelju toplo zahvalil za izredno zanimivo predavanje, ki dokazuje, kako ogromen je bil študij g. profesorja za največjo monografijo o Prešernu, ki jo je že dokončal.

Pluj

Prva seja novega občinskega sveta in svedena zaprisega. V ponedeljek, 16. t. m. se je vršila prva seja novega občinskega sveta v mestni posvetovalnici združena s svedeno zaprisego. Kot zastopnik bana je bil navzoč okrajni glavar g. dr. Vidic. Galerija je bila polna občinstva. — Župan dr. Remec je otvoril sejo z lepim pozdravnim govorom, nakar se je vršila zaprisega občinskega sveta. Po zaprisegi je imel župan dr. Remec daljši in velepomenben govor, katerega so občinski svetniki z navdušenim odobravanjem sprejeli. Sklenilo se je tudi, da se odpošlje udarnostna brzojavka Nj. Vel. kralju Petru II., nadalje pozdrave ministrskemu predsedniku dr. Stojadinoviču, ministru za notranje zadeve dr. Korošcu in banu dr. Natlačanu. — Pri slučajnostih je občinski svet na predlog župana soglasno sklenil, da se podeli občinskemu svetniku Ivanu Studejtu za njegove zasluge v prid mestni občini častno občanstvo. Gosp. Studejt obhaja namreč 50-letnico svojega delovanja v mestnem občinskem svetu. Sklep so navzoči sprejeli z burno aklimacijom in čestitanjem. Sivolasi 83-letni starček se je v gniljivih besedah zahvalil za to visoko čast in priznanje. Ker ni bilo druge točke na dnevnem redu, je župan sejo zaključil.

Prevzem poslova na okraj. cestnem odhodu. V ponedeljek, 16. t. m. je mestni župan dr. Remec prevzel kot predsednik okr. cestnega odbora posle tega urada od dosedanjega predsednika g. Jeršeta.

Sport

Prva skakalnica v Planici dograjena

Pretekli teden je bila v Planici dograjena prva skakalnica za skakalno šolo. Kakor znano je kljub snegu delo v polnem obratu in je sedaj zaposlenih 100 delavcev pri gradnji vseh skakalnic. Dograjena skakalnica je bila dograjena na novo in bo dopuščala skoke za 25 m. V teku tega tedna bo končana srednja skakalnica za 65 m, ki je že skoro gotova. Takoj nato bosta obe ti dve skakalnici pripravljene za skoke, nameten in steptan bo sneg, tako da se bosta o božiču lahko uporabljali. Na veliki skakalnici je treba predelati ca 3000 kub. metrov zemlje in napraviti nov most. Ta skakalnica bo uporabljena za tekme, zato se jo mora temu primerno izgraditi. Napravljeno bo stolp za sodnike in stolp za novinarje in fotografe. Daskok skakalnice bo razširjen za 6 m, izlek pa gladko splaniran. Tudi ta skakalnica je v delu ter je pripravilo stavbno podjetje Ivan Bricej, ki jo gradi, za pospešitev dograditve kompresor na lice mesta ter položil tračnice, da z vagončki hitreje odvažata material. Kakor znano bo velika

skakalnica pripravljena za skoke nekoliko preko 100 metrov.

Trener za smuško skakalno šolo. Planici je do ločen s strani norveške smuške zveze Henry Oslgaard, član znanega kluba skakalcev »Bjarte« poleg Oslo. Trener prispe v Planico okoli božica ter ostane tam do srede marca.

Telovadni tečaj

Ljubljana, 16. dec. Kraljevska banska uprava namerava prirediti od 2. do 7. januarja 1936 izpopolnjevalni tečaj za pouk telovadbe za učitelje narodnih šol in to s posebnim oziranjem na novi učni načrt, ki predpisuje 2 telovadni uri na teden. Tečaj se bo vršil le v slučaju, če se prijavijo najmanj 30 učitelje, sprejelo pa se jih bo največ 80. Za učitelje izven Ljubljane se bo poskrbela cenejša skupna prehrana in stanovanje; je stroške plača vsaka učiteljska sama. Prijave za tečaj z natančnim naslovom naj se pošljejo neokoličane poslovni oddelku kraljevske banke uprave najkasneje do 23. decembra. Pozneje došlele prijave se ne bodo vpoštevale.

Jugoslovanski zimsko-sportni savez.

Vremensko poročilo z dne 18. decembra 1935. Bled-Jasica po stanju danes: temp. — 3 C, mirno, nalevava sneg, na 35 cm podlaga zapuščena 10 cm novega snega.

Kranjska gora, Radeče-Planina po stanju danes: temp. — 7 C, barometra pada, močno sneti, na 40 cm podlaga zapuščena 10 cm novega snega.

Stanič klub »44« — Teha, odsek. Občinsko tekmovalce do 18.30 uri sadajti sestanke pred tečajem in klubskimi tekmami. Ustrezite potrebne glede polovne vožnje. K temu sestanku važnino ene gospe, ki bi bili pripravljeni sodelovati v tehničnem odseku.

Jutri bo ob 18. uri v šolski politični v Gledališki ulici zdravniški pregled na vse tekmovalce. Odmik, ki ne bodo presojani, ali ne bo dovolil startati pri nobeni tekmi. Za odločitev seja je jutri zadnji termin za pregled, na kar se posebno opozarjamo.

Zbor smučarskih učiteljev posvaja vse zveze smučarske učitelje, da upošlejo svoje ločiteljske zveze v postrebo za tekmo sezona, obenem jih naproša, da javijo kdaj in koliko razpoložajo s čnom za vodstvo tečajev, v svrhu nadaljnjih dispoziij. T. e. tajnik.

Smučarski klub Ljubljana aktivuje v petek dne 20. t. m. ob 18.30 sestanke tekmovalcev v klubskem lokalu v Zvezdi 11. nadstropje desno. Izredno važno radi tečajev in oziranj. Opozarjajo se tekmovalci, da se odidej vrše sestanki redno vsak petek v klubskem lokalu ob 18.30. Snak.

Medkubsko tekmo v teku se 13 km priredi na Stefanovu, 35. t. m. Smučarski klub Jesenjak. — Start ob 15. uri g. d. Kanonir na Spod. Jesenjak. — Upravičenost udeležbe imajo vsi pri JZSZ verificirani smučarji. — Prijavitelj se je pismeno do 25. t. m. SKJ, ali na pol ure pred startom. — Zbiranje bo ob istem času. — Prijavitelja dan 30. Prvi trije plasirani prejmejo lepe plakete. — Autobus iz Kranja ob 18. zvečer razpore volnja.

Školja Loka

Nova grobova. Na Spodnjem trgu je mirno v Gospodu zaspala 82-letna Ivana Jamnik. V Stari Loki je umrl 65-letni čevljarski mojster Jernej Habjan. N. v m. p. Sorodnikom naše iskreno sožalje.

Mohorjeve knjige so došle. Dobite jih v župnišču. Treba je plačati poštino 3 Din. Poleg tega vas prosimo, da plačate še naročnino za drugo leto v znesku 20 Din. Ob tej priliki se bode pobirali tudi prostovoljni prispevki za izseljenje.

Odbor Podružnice sadjarskega in vrtnarskega društva nam sporoča, da bo v nedeljo, 22. t. m. ob 9 dopoldne v Društvenem domu občni zbor.

Novost za smučarja

Za božično darilo 60 din
Jax-vzpenjalica

Dobi se pri tvrdki Ivan Jax in sin, Ljubljana, Gosposvetska c. 2 in »Sport Kmet«, Aleksandrova

Samo naše domače proske
ADRIA

Prodaj

poceni nekaj briljantnih stvari, boe srebrenne lisice in šal-ovratnik ter mušil. Naslov v upravi »Sl.« pod št. 15665.

OSTANKI

Paket C. Ostanki zimskega blaga za žensko perilo (flanell), zimski cvrtnati barhent za eno obleko ip ostanki finega blaga za eno celo žensko obleko. Skupno samo 135 Din. Pišite takoj, dokler še na zalogi. Razpošiljamo poštne prosto, samo po povzetju. Tekst Slavijsa, Maribor, Kralja Petra trg 4.

Zahvala

Ob težki izgubi moje prerano umrle mame, gospe

Marije Zlokarnik

se najpristneje zahvaljujem vsem, ki so ji na katerikoli način lajšali trpljenje zadnjih dni. Iskreno se zahvaljujem g. v d. šefu internega oddelka aplothe bolnišnice dr. Stanku Lutmanu in g. asistentu dr. Mirku Houski za njuno izredno skrb in pomoč, č. sestram usmiljenkam za nadvse skrbno nego in požrtvovalnost v času dolgotrajne bolezni. Iskrena hvala vsem, ki so blago pokojnico spremili na njeni zadnji poti, in končno vsem, ki so mi s toplim sočustvovanjem stali ob strani v teh žalostnih dneh.

Maribor, dne 18. decembra 1935.

VIKTOR ZLOKARNIK.

Sax Rohmeri

45

Skrivnost dr. Fu-Mančuja

»Za to se brigaj ti, Petrie,« mi je odvrnil prijatelj. »Jaz posvetim vso svojo pozornost Fu-Mančuju,« je srdito dejal.

Sprehajal se je po sobi, grizel svojo pipo, da so mu čeljustne mišice kar izstopile. Brnasta barva njegove polti mu je še povečala sijaj sivih oči.

»Kaj sem ves čas zatirjeval?« mi je zdajci nazaj brez rama zabrujal — »četudi je bila Karamaneh eno izmed najbolj nevarnih doktorjevih orožij, je vendarle bila orožje, ki se nekega dne obrne proti njemu. Ta dan se začneja.«

»Počakati morava na njeno obvestilo.«

»Tako je.«

Ob mreži je iztresel pipo, potem pa rekel:

»Ali si lahko količikaj misliš, kakšne vrste tekočina je v steklenički?«

»Niti najmanj. In prav nič je ne morem odvzeti za kemijsko preiskavo.«

Nayland Smith je iznova tlačil tobak v razgredo pipo, pri čemer je skoraj prav toliko stresel na tla. »Ne morem čakati, Petrie,« je dejal. »Kar skeli me, da bi se lotil dela. Vendar, napačna poteza, pa — Nažgal si je pipo in strmel skozi okno.«

»Seveda bom vzel s seboj iglasto vbrizgalko,« sem pojasnjeval.

Smith ni ničesar odgovoril.

»Da bi le vedel, iz česa je sestavljeno sredstvo, ki povzroči dozdevno smrt,« sem nadaljeval, »pa bi moja slava za dolgo preživela moj pepel.«

Ne da bi se obrnil, je Smith odgovoril: »Rekla je, da je nekaj dal v vino.«

»Da, v vino.«

Zavladal je molk. Moje misli so zabredle h Karamančiji, ki jo je imel Fu-Manču v sponah, ki so bile močnejše, ko spona suženjstva. Zakaj,

ker je njen brat Aziz visel med življenjem in smrtjo, kaj je mogla storiti drugača, ko izvrševati povelja prekanjenega Kitajca? Kak pokvarjen veleum je bil ta človek? Ako bi mogli zaklad skrivnostne modrosti, ki jo je nakopičil morda en edini živi človek, uporabiti za bojne in trpeče, bi ime doktorja Fu-Mančuja z zlatimi črkami zablistelo poleg drugih v zgodovini zdravstva. Izenada se je Nayland Smith obrnil, izrazil njegovega lica pa me je presenetil.

»Poglej za naslednji vlak v L — 1« se je zadril.

»V L —? Kaj —?«

»Tam je vozni red. Niti minute ne smeja izgubiti.«

V njegovem glasu je bil ukazovalen poudarek, ki sem ga prav dobro poznal, iz oči pa mu je žarela neizogibna potreba po udeleževanju.

»Cez pol ure — zadnji.«

»Morava ga dobiti.«

Brez kakke nadaljnje pojasnjajoče besede je oddrvel oblačit se, zakaj vse popoldne je bil v svoji domači halji korakal po sobi in brez prestanka kadil. Ven in do ogla sva odhitela ter skočila v prvi taksij, ki je privozil odmito. Smith je vzpodbujal moža k naglici, in z mrzlično naglico, ki je bila značilna za prijateljevo delo ob važnih prilikah, sva se odpeljala. Nestrpno je pogledoval skozi okno in si mečkal ubeli.

»Vem, da mi boš oprostil, stari fant,« je dejal, »toda v glavi imam majhen načrt, s katerim se ukvarjam. Imaš s seboj reči, ki sem jih omenil?«

»Da.«

Pogovor je ponehal, dokler se taksi ni ustavil pred kolodvorom. Tedaj je dejal Smith: »Ali meni, Petrie, da je bil lord Southery prvi ustvarjajoči inženjer sedanjega časa?«

»Brez dvoma,« sem odgovoril.

»Vešči ko von Humber iz Berlina?«

»Mogoče ne. Toda von Humber je že tri leta mrtev.«

»Tri leta, kaj ne?«

»Približno.«

»Ah!« Prispela sva na kolodvor pravočasno, da sva si zagotovila poseben predelek, odkoder je Smith lahko skrbljivo nadziral potnike v vseh drugih vozovih. Zavil se je do oči in me opozoril, naj se ne pokažem iz kota predelka. Kar pokal sem od radovednosti, kaj pomeni njegovo početje. Ko se je vlak jel pomikati, je dejal:

»Ne misli si, Petrie, da te hočem kar na slovo viditi, zato da bi te pozneje presenečel s svojo bistrovostjo. Bojim se le, da bo lov precej divji. Videti je, da se te misel, s katero se pečam, še ni polotila. Zelen bi, da bi se te bila. Uvidel bi, da je pametna.«

»Za zdaj sem obupno na nejasnem.«

»Dobro torej, nočem vplivati nate, le premo tri položaj in poiščaj prili do vzroka za tako naglo potovanja! Čisto gotovo me bo bodrilo, če ti uspe.« Toda ni mi uspelo, in ker me Smith po vsem videzu ni hotel razsvetliti, nisem hotel siliti vanj. Vlak se je ustavil v Rogbyja, kjer je Smith s postajnačelnikom imel skrivnostni dogovor. V L — pa se je njun dogovor razjasnil, zakaj velik avto naju je čakal. Hitro sva skočila vanj, in še preden je večina potnikov stopila na ploščad, naju je z blazno brzino odpeljal po mesečnih cestah.

Po dvajsetih minutah nagle vožnje se je pred nama pojavila velika hiša, ki se je živo odražala od gozdnega ozadja.

»Stradwick Hall,« je pojasnil Smith. »Dom lorda Southeryja. Midva sva prva — toda dr. Fu-Manču je bil v vlaku.« Tedaj se mi je resnica zasvetila.

Tri in dvajseto poglavje.

Grahnea

»Vaš neobičajni predlog me navdaja z grozo, Mr. Smith!«

Mali gibčen mož v temni obleki, ki je bil poloben višjemu natakarku (a je bil pravni svetovalec hiše Southery) je ozlovoljeno pihal svojo cigaro. Nayland Smith, ki ga je njegovo nemirno sprejemanje zaneslo na oddaljeni konec knjižnice, se je obrnil in z vso svojo močnatostjo pogledal

nazaj, kjer sva pri ognjišču stala z odvetnikom. »Sem v vaših rokah, Mr. Henderson,« je dejal in se bližal temu, sive oči pa so mu sijale. »Razen dediča, ki je v inozemski službi, pravite, ni nikakega sorodstva od lorda Southeryja. Ako se motim, a vi sprejmete moj predlog, ni nikogar, čigar občutljivost bi trpela.«

»Ako lastna, sir!«

»Moja imam prav, pa mi vi preprečite izvedbo mojega načrta, postanete morilec, Mr. Henderson.« Odvetnik se je zdrzil in živčno pogledoval Smitha, ki je preteče stal pred njim.

»Lord Southery je bil samotni človek, je nadaljeval prijatelj. »Če bi bil mogel zastaviti svoj predlog kakemu njegovemu sorodniku, ne dvomim, kakšen bi bil moj odgovor. Zakaj se obotavljate? Kako to, da vas je groza?« Mr. Henderson je strmel v ogenj. Njegovo po naravi rdeče lice je bilo blede.

»To je nekaj čisto izrednega, Mr. Smith. Mi nimamo potrebnih pooblastil!« — Smith je nepotrpeljivo blaplil z zobmi, potegniti iz žepa uro in pogledal nanjo. »Imam vsa potrebna pooblastila. Dal vam bom pisan ukaz, sir.«

»Izjenje poganstva. Tak postopek bi bil dovolj na Kitajskem, v Burmi.«

»Mar vi zastavljate eno življenje proti takim pomislekom? Ali menite, da bi, vzemimo moje neodgovornost, dr. Petrie podpiral takole stvar, če bi dvomil, da je potrebna?« Mr. Henderson me je z dostojanstvenim obotavljanjem pogledal.

»Saj so gosti v hiši — žalujoči, ki so danes prisostvovali svednosti. Ti —«

»Ne bodo nikdar zvedeli, ako se motimo,« ga je presekla Smith »Za Boga, zakaj še odlašate?«

»Ali želite, da ostane tajno?«

»Vi in jaz, Mr. Henderson, in dr. Petrie, bomo zdaj št. Drugih priče ne potrebujemo. Odgovorni smo edinele svoji vesti.«

Odvetnik si je z roko obrisal potno čelo. »Še nikoli v življenju se nisem moral za tako važno stvar v tako kratkem času odločiti,« je priznal.

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Dln 1.—; šentovanski oglas Dln 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Dln 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonjska 3 mm visoka petlinjska vrstica po Dln 250. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Prireditve

Kavarna Stritar

Vsaki večer koncert salonskega orkestra. (b)

Službe iščejo

22 letno dekle

z gospodinjstvom tečajem, išče službo k boljši družini. Naslov v upr. »Sl.« pod št. 15667. (a)

Prodajalka

mešane trgovine, s prakso, pridna in poštena, ki bi pomagala tudi v gospodinjstvu, išče službo. Ponudbe upr. »Slov.« pod »Pridna« št. 15634. (a)

Vajenci

Učenka

sprejemem takoj v trgovino z mešanim blagom. — Prednost iz žel. družine in dobre računanke. Ponudbe upr. »Slov.« pod št. 15583. (v)

Trgovsk. vajenca

krepkega, z dovršeno mešansko šolo, sprejme takoj znana trg. z mešanim blagom. Ponudbe upr. »Slov.« pod št. 1864. (v)

Službodobe

Pošteno dekle

vajena prodajanja - dobi stalno službo v prodajalni vezi s adja, Wolfsova št. 10 (veža). (b)

Služkinjo

pošteno, pridno, vajeno kuhe, ki ima rada otroke, sprejme boljša družina. Ponudbe upr. »Sl.« pod »Čistost« št. 15687. b

Trgovski pomočnik

zamo z dežele, vojaštine prost, ki zna s kmečko stranko dobro ravhati, se za samostojno vodstvo podružnice sprejme pri Plementu Jožefu, Planina nad Sevnico. (b)

Perfektno kuharico

vzajem za sezijo 3 tednov. Naslov v upr. »Sl.« pod št. 15661. (b)

Strojnega mehanika

ki ima že daljšo prakso v raznih tovarnih strojnih popravilih in v žel. strugarstvu, se išče k večji industriji. Prednost imajo oni, ki so dovršili strojno delovodsko šolo in ki obvladajo tudi elektrotehnična dela. Ponudbe poslati upravi »Slov.« pod št. »Samostojen predelavec« št. 15671. (b)

Denar

Hranilne knjižice

prodaste ali kupite najbolje potem moje pisarne. Solidno poslovanje! Priložite znamko! Rudolf Zorč, Ljubljana, Gledališka ul. 12. Telefon 38-10

Hranilne knjižice

posojilnic, ki so članice »Zadružne zveze«, kupimo vsako vsoto takoj. —

Ponudbe na Bančno kom. zavod Maribor.

Družabnika

z gotovino, iščem za dobro vpeljano specerijsko in kolonialno veletrgovino. Ponudbe upr. »Sl.« pod »Gotovina 200« št. 15630. (d)

Din 300.000

posojila na vknjižbo na prvem mestu, za krajšo dobo - iščem. Cenjene ponudbe upr. »Slov.« pod značko »Hipoteka 300« št. 15693. (d)

100.000 din posojila

iščem proti popolni varnosti garanciji in primernejši obrestmi. Cenjene ponudbe upr. »Slov.« pod št. »Sigurno 100« št. 15694. (d)

Posojila

na vložne knjižice dale Slovenska banka, Ljubljana. Krekov trg 10

Dijaki

Boljša družina

sprejme dijaka-nižješolca, v dobro, vso oskrbo. — Strogi center. Naslov v upr. »Sl.« pod št. 15670.

Sobe

Velika oprem. soba v centru, l. nadst. separ., se takoj odda ali dvema gospodoma. — Naslov v upr. »Slov.« pod št. 15669. (s)

Vnajem

Trafiko v Ljubljani

oddam dotičnemu, ki kupi inventar in blago, ev. se išče kompanion z kapitalom. Ponudbe upr. »Slov.« pod »Že vpeljana« št. 15666. (n)

Posrestva

Hišo ali parcelo

ca. 1000 m², kupim v Medvodah ob drž. cesti. Ponudbe upr. »Slov.« z navedbo cene pod št. »Lepa lega« št. 15672. (p)

Kupimo

Krojaški stroj

že rabljen, pa še dobro ohranjen, kupimo. Naslovo ponudnikov z navedbo najnižje cene sprejema iz Ljubljane in bližnje okolice upr. »Slov.« pod št. »Brezposeln obrtnik«.

2 stari dalmatiki

beli ali kakor druge barve ali karkoli od cerk. ornamentov — hvaležno sprejemam za župno cerkev sv. Družine v Mostah pri Ljubljani. — Jenko Miha, duhovnik. (k)

Vsakovrstno

zlatu kupuje

po najvišjih cenah CERNE, juvelir, Ljubljana Wolfsova ulica št. 3.

[Pohištvo]

Najugodnejše

dobavlja vsakovrstno pohištvo tovarna Malenšek, Dravljice, pri slepem Janezu. Stalna lastna razstava pohištva! (s)

Obrt

Kozmetični salon

Slava Gril, Beethovnova št. 15, nudi cenj. damam specialne kreme, pudre, strokovna navodila za nego. (t)

Glašba

Gramofoni in plošče poceni pri Banjai, Miklošičeva cesta 20. (g)

Prodamo

Gospodinj, obrtniki!

Iz skladišča odprodaja kuhinjsko posodo, razno orodje, tehnične, štedilnike, kopalne peči ter raznovrstne otroške igrače za Božič po najnižjih cenah Stanko Florjančič, železnina, Resljeva cesta 3 (poleg Zmajskega mostu). Vhod skozi dvorišče. — Vzajem tudi knjižice ljubljanskih zavodov. (i)

BOŽIČNI OKRASKI

in različne igrače pri Luna, Maribor, Aleksandrova cesta 19.

Volna, svila, bombaž

stalno v bogati izbiri v vseh vrstah — za strojno pletenje in ročna dela po znižanih cenah pri tvrdki Karl Prelog, Ljubljana — Židovska ul. in Stari trg

Posebno velika izbira

Hubertus-plaščev in zimskih sukenj poceni pri Preskertu, Sv. Petra c. 14.

Lepe jaslice

trpežne, kompletne ali posamezne kipe, pastirke, ovčice, hlevčke, vodnjake, palme — nudi najceneje Konjedič, Sv. Petra cesta 17, Ljubljana

Pišite še danes! Ostanke

mariborskih tkalstinskih tovar. brez napak, pristnobarvni »Paket serija A« za moško, žensko, namizno, posteljno perilo in rihe. »Paket serija B« izključno zimski topli flaneli in barhenti najboljši kakovosti, vsak paket 10—20 m samo 107 Din. Dalje novi »Original Kosmos Z paket«, vsebuje 280 m sukna za eno dolgo zimsko suknjo oziroma ženski plašč lepe temne barve ali pa 180 m za kratko zimsko suknjo in 120 m posebno močnega štruksa ali sukna za ene blače. Tudi ta paket samo 107 dinarjev. Vsi paketi poštnine prosti. Neprimerno vzajem nazaj in zamenjam. — Pišite takoj na »Kosmos« razpošiljalnico, Maribor, Dvorakova ul. 1.

Ne bojte se dežja ne blata

38152-651 Din 19.-
38130-34 Din 25.-
38135-58 Din 29.-

38157-651 Din 39.-
Moške galoše so potrebne vsa - komu gospodu. Vračajo mu zdravje, če so v stanovanju.

38155-651 Din 29.-
Ženske galoše za dež, blato in sneg

ako nosite galoše

Bata

Purane

pitane kokoške, zaklane, očiščene, 10 kg 115 din. Sveža, zajamčena jajca, zaboj 720 komadov 690 din - franko voznina razpošilja po pošti in železnici G. Drechsler, Tuzla.

M. Drenik

Ljubljana Kongresni trg 7

Volna vseh vrst, od najcenejše do najfinije. Francoske in angleške specialitete itd. Pingouin.

Smučarji!

Vse potrebščine najceneje kupite pri Banjai, Miklošičeva cesta 20. (i)

Hribovski oves

domač, debele in drobne pšenične otrobe, pšenično krmilno moko, kupite najceneje pri tvrdki Jos. Erzini, Janežičeva cesta št. 13 (Prule). Tel. 37-14.

VOZIČKI ZA LUTKE

najcenejši pri Luna, Maribor, Aleksandrova cesta 19.

Primerna božična darila R. Golc Selenburgova 3

Tinčkove in Tončkove prigode

209.

Kraljici bije zadnja ura...

Izmučeni od razburilne lovske dogodivščine, so se naši prijatelji vračali domov. Gorila si je kraljico oprtala na rame, v levi roki pa je zmagovalno nosila dragoceno zmajeva jetra.

Pritlikavec, ki je vohunil, je bil zadovoljen s svojim opazovanjem. Na svojo apanjo je stekel iz podzemlja nazaj med svoje ljudi, da bi zabil k upor. Videl je na lastne oči, da je kraljica izgubila čudodelno palico za blisk in grom, s katero je zlahka krotila svoje podložnike. Zdaj se jim ni bilo treba več bati. Pigmejec je vedel, da je kraljica brez te čudodelne palice brez moči. Na milost in nemilost je bila po tej dragoceni izgubi prepuščena njim. Ura maščevanja je prišla!

Zahvala

Vsem, ki so spremili našega nepozabnega

Ernesta Koblerja

višjega davčnega upravitelja v p.

na njegovi zadnji poti, izrekamo tem potom svojo najiskrenejšo zahvalo. Posebej se zahvaljujemo zdravniku g. dr. Oražmu za skrbno nego za časa bolezni, č. duhovščini, g. Ančiku za ganljiv govor ob grobu, Sokolskemu društvu v Ribnici za spremstvo z godbo, g. Stanetu Flegariju, odposlancu župe, Gremiju trgovcev za sodna okraja Ribnico in Velike Lašče, Gasilnemu društvu iz Ribnice, načelniku posojilnice v Ribnici, zastopnikom Ciril-Metodove družbe, Bran-i-bora, dalje zastopnikom davčne uprave iz Ribnice in Kočevja, pevcem iz Ribnice, Sodražice in Kočevja, vsem prijateljem in znancem iz ribniške doline Velikih Lašč, Kočevja in Sodražice, kakor tudi vsem darovalcem vencev in šopkov.

V Ljubljani, dne 18. decembra 1935.

Zaljujoči ostali.

Tovarna mesnih izdelkov Josip Benko

odpre na najprometnejši točki Maribora, na vogalu Glavnega trga in Gosposke ulice

v petek, dne 20. decembra 1935, svojo

ново preurejeno prodajalnico

Stara prodajalna mesnih izdelkov na Aleksandrovi cesti 19, ostane še nadalje v obratu. Nova prodajalna na vogalu Gosposke ulice in Glavnega trga v lastni hiši, je urejena najmoderneje in najhigijeničneje s posebnimi hladilnimi omarami, tako da bo dobilo občinstvo tudi v letnem času vedno vse mesne izdelke in meso v svežem in zdravem stanju.

Za obilen obisk se priporoča tvrdka

Josip Benko